

Școala Noastră

Cuprinsul:

Preocupări:

Elena Witek: Individualitatea învățătoarei în creșterea școlară.

Chestiuni didactice:

Pop Ștefan: Educația fizică în școala primară.

N. D. Corăciu: Ceva din predarea Intuiției.

Sălajul:

N. D. Corăciu: O comună dispărută.

Pagini de literatură:

Drăcsineanu Jiu: În sat la noi.

Gh. Popoviciu Tragedii rurale.

Revista revitelor:

Simion Oros: Spicuri.

Note și observări:

Dumitru Ilea; Să fim oameni de caracter.

Misa: Vorbiți românește, românii.

Diverse:

(Curentul) A Vis: Statistica banditismelor din ultimii zece ani.

Administrația școlară:

D. Mărgineanu: Instrucțiuni generale privitoare la începerea anului școlar.

Stiri:

Numiri -- Procurarea registrelor școlare

— Incadrarea funcționarilor publici —

† Dr. Iuliu Pop — † Văduva Clara Maniu n. Coroianu — † Nicolau Pop —

Căsătorii — Logodnă.

Partea oficială:

I. Revizoratul școlar al jud. Sălaj.

II. Comitetul școlar jud. al jud. Sălaj.

III. Asociația Inv Secția Sălaj;

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ.

organ oficial al revizoratului școlar, al comitetului școlar
județean și al asociației învățătorilor din județul Sălaj.

Director: Ioan Mango.

Redactor: L. Ghergariu.

Preocupări

Individualitatea învățătoarei în creșterea școlară.

Individualitatea învățătoarei în creșterea școlară, cât și în societate, are o însemnătate pătrunzătoare și de mare valoare, căci de la ea atârnă viitorul generației genului feminin în cece este bun, modest, frumos, și moral.

Creșterea este sumarea efectelor după un plan bine alcătuit din partea învățătoarei, prin care puterile interne ale fetei trebuie să le dezvoltăm într-o direcție bună.

Creșterea școlară, pleacă din individualitatea învățătoarei, conștie de chemarea sa, după planul alcătuit.

Dacă sufletul fetei se încuie dinaintea efectelor bune, atunci creșterea nu poate fi cu rezultat.

Inchiderea sufletului fetei de a nu primi cece este bun, se caută și se datorește în prima linie familiei și a doua învățătoarea ei.

Dacă în familie fetița este crescută rău, cu efecte rele și necorespunzătoare, învățătoarea posedând efecte bune, corespunzătoare și ducătoare la scop,

poate atrage fetița la primirea efectelor celor bune, a învățătoarei sale.

Pentru aceasta este de mare însemnătate individualitatea în creșterea școlară.

Dacă sufletul fetiței se deschide spre primirea efectelor celor bune, atunci se poate aștepta o creștere cu rezultat.

Că sufletul fetiței se închide ori se deschide pentru primirea efectelor bune în cea mai mare parte se învâрте pe lângă individualitatea învățătoarei, căci cu ce calități va fi înzestrată învățătoarea și calitățile cum le va aplica fetițelor, așa' vor fi crescute.

Dacă fetița vede în învățătoare, calități bune, corecte, și un caracter cinstit o va onora.

Pe lângă calitățile bune, corecte și un caracter cinstit va vedea și o perfecțiune personificată, atunci fetița va recunoaște supremația învățătoarei și se va supune acelei supremații, din contra; fetițele rămân cele ce au fost, adică cum au fost crescute în familie, — bine sau rău.

Dacă fetițele iubesc pe învățătoarea lor pentru calitățile bune și corecte, atunci vor avea voia învățătoarei a o împlini și se va deschide sufletul lor spre a primi efectele cele bune ale învățătoarei lor.

Din contra, toată nizuința ne este zadarnică.

Dacă voește, din sufletul fetițelor a primi iubire, supunere și onoare, atunci învățătoarea trebuie să aibă calități intelectuale, morale și fizice.

Învățătoarea să aibă calități fizice bune, adică, să se prezinte onest, din toate punctele de vedere, să aibă exprimări prietinoase și plăcute.

Să aibă o statură hotărâtă și organele simțirii, perfecte, iar fața neschimbată, lăsată după cum creatorul a dispus.

Cum va putea învățătoarea combate ce este rău, dacă în dânsa este răul și acela nu se nizuște a-l părăsi.

Învățătoarea să aibă calități intelectuale, adică pricepere de a cuprinde iute orice lucru, să judece sigur și să facă concluziuni bune.

Cunoștințele să fie bazate și expresiunile capacității sale, să fie de primul grad.

Dacă ne cugetăm la calitățile intelectuale ale învățătoarelor eșite din școala normală de azi, (onoare excepțiilor) multe s-ar putea zice, dar mă opresc numai la câteva ce am experiat în timpul alor patru ani de praxă, și anume.

O învățătoare care absolvă în etate de 16—17 ani, școala normală de azi cu patru clase primare și cu șase ani de școală; nu poate cuprinde iute lucrurile pedagogice ce se referă la creștere și școală, nu poate judecă sigur firea, efectele și creșterea primită în familie a fetițelor; nici să facă concluziuni bune, nici cunoștințele nu pot fi de primul grad.

Ori cum ar fi absolvat chiar cu nota de 10, deoarece, ea după absolvarea școalei normale, vrând nevrând se perfecționează în cele ce aparțin vieții sociale, iar pentru școală este numai o persoană ce ocupă catedra.

Ce va face o învățătoare de 17—18 ani, care în perioada luptelor din dreapta și stânga, va fi cu cugetul inima la cei ce o înconjură?

Deci în situația aceasta teoria câștigată pentru școală, se abandonează și nu se face praxă în baza teoriei, ci vine câștigarea teoriei și a praxeii pentru perioada luptelor sociale și asupra cărora stau o mulțime de intriganți de cari are a se feri ori a se alipi.

Învățătoarea în privința moralei să fie model în-

tre femei și fete și să fie în dânsa perfecționarea moralei realizată, altcum creșterea în direcția aceasta este pierdută.

Virtuțile principale să-i fie religia, prudența, iubirea, și răbdarea și aceste să fie arătate prin fapte.

Acea învățătoare care posedă calitățile modei de azi și acele le aplică, nu poate fi model în privința moralei.

Oricum și prin oricine s-ar discuta, n-au drept, deoarece îmbrăcămintea și fața după moda de azi sunt în contra principiilor morale.

Cu acestea în loc de a combate răul, îl răspândește și mai tare însași învățătoarea care este chemată a crește fetițele după principiul moralei.

Învățătoarea cu această modă, otrăvește sufletul fetițelor cari urmează într'utoate, învățătoarei sale.

Se admite și este și lucru corect și dătător de ton, că învățătoarea să aibă îmbrăcăminte frumoasă, curată și de orice calitate, după cum are modalitate, dar acele, să fie cusute și purtate după principiul moral și să aibă înaintea ochilor, ca este crescătoare, în ceace privește morala.

Să privim în statul vecin Ungaria, unde Ministerul Instrucțiunii a oprit orice îmbrăcăminte de felul acesta, atât pentru învățătoare cât și pentru fetițe, sub pedeapsă.

Noi, ar trebui fără de nici un ordin se abandonăm și să arătăm că învățătoarele din România, n'au lipsă de ordine și de pedepse, în privința aceasta.

Se abandonăm cu totul, această modă urâcioasă și să arătăm lumii, că învățătoarele din România sun crescătoare și propagă morala și iubirea lui Dumnezeu.

În noi să vadă oricine, numai ce este bun, mo-

ral, și folositor patriei și națiunii. Dacă vom avea baza fundamentală morala, statul nostru va fi un stat puternic.

Ca să ajungem aceasta suntem datoare a abandona tot ce este încontra moralei și să arătăm femeilor, fetelor și chiar părinților, că ce este bine, frumos, moral și cum trebuie să fie modestia.

Cum vom putea stârpi efectele rele din sufletul fetițelor cari chiar de la etatea de zece ani, încep a se dedă la modelele cele mai urâcioase, dacă noi nu le vom abandona.

Să creștem tineretul sufletește și trupește pe baza moralei, modestei și a bunei cuviințe.

Acesta este rolul învățătoarei de azi și nu răspândirea modei și schimonosirea feței lăsată de creatorul ei.

Cred că coleginele cari cugetă și simțesc la fel cu mine, nu se vor supăra, iar de la celelalte, cer scuze deoarece eu vorbesc ceea ce simțesc și ce este bazat pe morală.

Cehul-Silvauei la 30 Maiu 1929.

Elena Witek

inv.

Chestiuni didactice.

Educația fizică în școala primară

(Evoluția educației fizice)

II.

În lupta care o ducem pentru existență, vedem că succesul e totdeauna de partea celui mai bine înarmat cu rezistență. Baza puterii de rezistență la om, este sănătatea trupească, iată deci pentru ce preocuparea de căpetenie a tuturor, părinților, educatorilor *) etc. este să dea corpului toată frumusețea naturală.

Scopul educației este de a face un corp sănătos, tare și ager. Educația fizică trebuie să urmărească o întreită țintă în școala primară — Școala primară ca să nu vatăme educația copiilor trebuie să fie încăpătoare, bine aerisită, bine luminată, cu mobilierul suficient și bine potrivit elevilor — să nu-i disformeze pe copii îndeosebi la scris — Un prim factor al dezvoltării copiilor e educatorul. Dacă el știe să se comporte mediului în care trăesc copii; având în vedere îmbrăcămintea, alimentația precum și repausul de sigur că drumul îi va fi cu mult mai drept spre ajungerea țintei

O lege esențială este în educația dezvoltării copiilor, să fie lăsați la aer și lumină un timp destul de lung.

Asta e o greșală, după mine, pentru că: a) copii pierd din ore b) sunt lăsați la aer în vocea lor ne supravegheați, și stau tolăniți la pământ, fără nici un joc, fără nici o treabă. — Iată greșala.

Copilul, când are nevoie să mănânce, simte foame și cere mâncare, de frig plânge și cere îmbrăcămintă, de somn moțâie etc. Nu tot așa în ce privește, igiena,

*) Educ. fizică a copiilor Lt. col. Manolescu.

și dezvoltarea corpului. *) Aci nu simte nici un instinct; aci educatorul este chemat să crează acest instinct.

Exercițiile fizice își au leagănul lor la poporul grec, *) care caută dezvoltarea corpului prin cinci feluri de exerciții ca; alergarea, luptă, salturi, asvârlirea cu discul și cu lancea. — Acestea formau cea ce se ziceau pentatlon.

Romanii puneau mare preț pe călărit și înot. Iar pe noi și unele și altele ne-au făcut nepăsători, ne-am întors la școala cărții, necunoscând utilitatea lor decât când observam că generațiile de azi sunt cu mult mai slabe față de generațiile din trecut.

Școala noastră, îndeosebi școala primară numai teorie a făcut când a spus definiția că: «Școala primară trebuie să ajute să provoace și să dirigeze dezvoltarea celor mai principale funcțiuni ale vieții omului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Abia acuma după programul analitic în vigoare cu 7 clase, începe a li-se arăta rolul exercițiilor fizice în educația intelectuală și morală.

Pentru a înlesni calea celor chemați; a se ocupa de punerea lui în practică e necesar o legătură paralelă între dezvoltarea trupească, sufletească și cea intelectuală — creier și sistemul nervos. *)

Toate calitățile sau defectele cari vor forma viitorul personalitate a copilului, deci viitorul cetățean folositor nației lui, stau în mâna a trei elemente cari nu se pot despărți: medic, părinți și educator. *)

Primul va constata calitatea sau efectele organice, măsurând, ascultând și cercetând antecedentele, prescrie regimul în funcțiune de individ sau grup de indi-

*) Revista generă a învățământului No. 9—1928.

*) Pedagogie generală - Găvănescu.

*) Educația fizică a copiilor,

*) Educ. fizică a copiilor.

vizi, ceilalți prin răbdare și dragostea de copii având

cunoștințele necesare, vor trata fiecare caz în parte — ca pe cel sănătos să nu-l lase să se strice, pe cel slab (stricat) să-l îndrepte cunoscând cauza lui.

Pregătirea națiunii la lupta pentru existență stă în primul rând în copii sănătoși, nație sănătoasă.

Ca educatorul să poată propune educația fizică în școală trebuie să cunoască rolul ei în dezvoltarea educației intelectuale, morale, estetice etc. trebuie să cunoască principiul mecanic, fiziologic și pedagogic. *)

Principiul mecanic: să cunoști copii după puterea lor anatomică pentru a ști cât să ceri.

Principiul fiziologic *): Educația fizică urmărește dezvoltarea armonică a tuturor părților corpului și asigură regularitatea funcțiilor organice ca; respirația circulația, inervația etc.

Regularea programului să fie astfel întocmit încât să asigure funcționarea tuturor organelor în cele mai bune condițiuni. UJ / Central University Library Cluj

Principiul pedagogic *) Exercițiile fizice contribuiesc la formarea caracterului, voinței, răbărei, perseverenței și stăpânirii pasiunilor.

«Examenul fizic în școlile primare nu este o problemă pur pedagogică ci mai mult de ordin social, deoarece este strâns legată de sănătatea și vigoarea viitorilor cetățeni și economia generală a națiunii.

În acest domeniu ar fi necesar ca fiecare educator să dea îndrumări după cum e înzestrat dela natură.

Viitorul să ne dea după cum zice Pestalozzi ca: «Formarea unei generații rezistentă capabilă și pricepută la muncă și conștientă de datoriile față de familie, patrie și Dumnezeu. «Acesta provoacă o stare socială fericită.»

*) Educ. fizică a copiilor.

*) Educația fizică Lt. Col. Manolescu pag. 100.

*) Educația fizică. Lt. Col. Manolescu,

Ceva din predarea Intuiției

unde elevii nu cunosc limba maternă.

După învățământul de tranziție, *) intuiția este primul mijloc prin care se pot da cunoștințe elevilor în școlile mai sus amintite. Predarea ei cere însă mult meșteșug din partea propunătorului, multă răbdare și mai pre sus de toate o bună pregătire înainte de începerea lecției. Asta cu atât mai vărtos, cu cât scopul nu-i atât bagajul de cunoștințe, cât limba de care ei au nevoie și pe care n'o pot prinde în alt chip, decât prin intuiția lucrurilor.

Lecția »plan tip« nu se poate face, dar regulile metodice sunt o călăuză sigură, care conduc cât mai curând la atingerea țintei, mai ales dacă se muncește cu rost. Nici programa analitică nu trebuie înlăturată, deoarece în ea se află materialul ce trebuie predat. Se cere însă un timp mai îndelungat, pentru îmbogățirea vocabularului, îmbogățire ce se poate face prin intuiția lucrurilor și punerea lor în activitate de însăși elev. Deci școala activă joacă aici un rol important, căci tot ce trece prin simțuri și activitate, rămâne pe veci neșters din memorie.

Metodul direct, prin prezentarea obiectului și supunerea numelui său, e procedeul cel mai recomandat. Intuirea unui singur obiect, în primele ore ale școlii, nu se face. Se trece la cât mai multe obiecte, mulțumindu-se propunătorul mai întâiu cu cunoștința lor. De acea în primele săptămâni, ba chiar și luni elevii vor face cunoștința obiectelor din jurul lor, prin metoda directă, pronunțând după învățator numele lor, mai întâiu în cor și apoi individual. Lucrul acesta trebuie în mai multe rânduri repetat, până ce numirea a rămas definitiv cunoscută. Pentru ca lecțiile să fie mai atrăgătoare precum și mai aproape de succes, e bine să se facă variație cu cânt și gimnastică — Căci aceste lecții, pentru cunoașterea limbii se pot face o-

*) Vezi Școala Noastră Pagina 445.

cazional, în excursiune, afară în carte, în recreații, etc.

Iată un mic exemplu, începând dela cunoașterea părților corpului: Se arată de exemplu mâna. Arată și elevii pronunțând. Se spune care mână-i. Se fac mișcări cu ea. E mâna dreaptă; o duce în sus. Execută și pronunță — Pun mâna dreaptă pe urechea dreaptă! Inchid ochiul stâng! Merg la sobă. Pun mâna pe sobă. Etc. La repetire se caută a se da și alte cuvinte mai noi, cuvinte ce trebuiesc date tot prin intuiție sau mișcare.

La fel se procedează cu obiectele celedalte. Ex: Du-te la ușa! Deschide ușa! Inchide ușa! Pune mâna pe perete! Cum este peretele? (Elevul mișcă mâna). Este aspru. Cum este geamul? Etc.

Am spus că în mai multe lecții e bine să se repetească aceste exerciții — și la fiecare repetire să se adauge ceva cuvinte. Desigur că altă limbă nu-i permis s'o vorbească nici în școală și nici afară. Va fi ceva ne natural — poate — la început, dar numai așa se ajunge la rezultat. E bine ca învățătorul în fața elevilor să nu întrebuițeze nici o vorbă streină.

În felul acesta predată intuiția la început, pentru ca copilul să aibă un număr de obiecte cunoscute se poate trece mai departe, la intuiția întregă, dar mult, mai târziu, când vocabularul lui e format din fraze și propozițiuni — Nici acuma grija propunătorului nu-i scăzută. Acuma trebuie să se îngrijască și la toată ocazia să ajute la mlădiera și armonia limbii, pentru ca elevul să nu rămână numai cu frânturi de expresii, formate din vorbe nenivelate, care sună urât și ne face să credem că ni se batjocorește graiul cel atât de dulce.

Desigur că armonia limbii se poate face ușor, dacă cetirii i se dă toată atenția.

Chereușa, 19 Maiu 1929.

— va urma cetirea —

N. D. Corăciu.

Sălajul.

O comună dispărută

Siuna

Pe harta judefului Sălaj, pe un drum paralel cu șoseaua frumoasă ce trece prin comunele frunțase: Dindești, Irina, Portița, Vezendiu, pe partea cealaltă a Eriului, între ferma Ete și semnul fermei Odăi de lângă Sudurău, se află însemnat numele comunei Siuna.

Autorul geograf a fost călăuzit de cele mai frumoase sentimente, când la alcătuire n'a lăsat afară acest nume. Căci, la drept vorbind, Siuna azi nu mai există ca comună. Nici o casă, nici o ruină nu ne spune, că sub dunărea de grâu ce se întinde peste acest pustiu, zac rămășițele unei comune mari. O singură ridicătură, ca o cunună a lanului bogat din ferma lui Șanta, reamintește de ruinele unei biserici se zice reformate. Mai departe spre vest, în locul numit cu adevărat Siuna lângă drumul ce leagă Etea cu Sudurău, și unde acest drum se încrucișează cu cel ce leagă Chereușa cu Dindești și Irina, alături de un mănunchiu de salcini de lângă drum, în afara de gard, sunt urmele bisericii românești. Iar tot în apropiere, pe moșia lui Prodan Gheorghe din Chereușa, a fost o casă până în timpurile din urmă. Incolo nimeni nu-l încredințează pe călător că trece prin această comună, rămânând astfel dus în eroare de hartă. mai ales dacă nu se orientează după situația locului ori a Eriului.

Cercetând însă istoricul, cu toate știrbirile din trupul său vom deduce că Siuna a fost o comună mare, în majoritate sau chiar curat românească. Însă și numele ei slav o dovedește aceasta, dat fiind influența slavă asupra limbii noastre din acele timpuri. Așa pela anii 1205--1235 se numea Zuna; Zoana în 1543; Zōna în 1548 și Szuna 1647. Se afirmă, că e situată în județul Solnocul de mijloc. În timpul când autorul cercetat Petri Mor scrie în 1902, că e fermă în apropierea comunei Chereuș. Iar că pustiirea ei e datorită Turcilor, bandiților și mai ales revoluționarilor unguri din 1682. Cred însă

că dintr'odată urma de viață din ea nu s'a finit; Ci încetul cu încetul s'a stins, trecând pământul în mâna unui singur proprietar, căci pela anul 1847 găsim însemnat că existau acolo 5 familii românești, gr. catolice. De altfel toate numele familiilor descrise în monografie sunt românești.

Că această Siuna este tot una cu locul Siuna, care aparținea cetății Zarandului, în 1232, pe care Andrei II. îl dă credinciosului său prefect Nicolaie, fratele lui Ugriu, dimpreună cu moșiile Arad, Cruad și Alba Iulia, nu se poate afirma exact, dar se crede a fi adevărat. Ori care ar fi spusele istorice, lucru adevărat este că Siuna azi nu mai există decât cu numele. Deoparte și de alta a drumului se întind sămănături iar în valea Eriului, turme de porci, ciurzi de vaci și herghelii de cai, pasc iarba abundenta ce crește printre bățile mari și bogate în pește.

Nicăiri nu cred că valea Eriului e mai largă și mai frumoasă ca aici. Deoparte și de alta se ridică malurile la depărtări întinse, pe o parte cu satul Dindești și Irina, iar pe cealaltă cu sămănături frumoase, așternute peste locul Siunei. În marginea de nord-vest a acestui loc se află o pădure de stejari, a lui Coandel Eremia din Andrid. Tot acest proprietar mai posedă o bucată bună de pământ mănos lângă care se află moșia lui Ieney Ștefan din Chereușa. În partea de est se zice că hotarul Siunei se întindea până departe, peste posesorul Chereușanilor. Celalalt pământ al Siunei e împărțit între locuitorii majoritate din Chereușa și din Sudurău, și între Șanta, al cărui teritoriu a fost cândva tot ce aparține Siunei.

Aceasi soartă a împărțirii a avut-o și valea Eriului din hotarul Siunei. Locuitorii Șvabi din Petrești, au un islaz, în care locuiește Lusta Gheorghe, paznicul vitelor lor. Iar celalalt teritoriu băltoș, este islazul Com. Chereușa și Șanta.

N. D. Corâciu.

Pagini de literatură.***In sat la noi.***

I.

*Dulce-i viața și senină'n
Sat la noi,
Unde pasărilor cântă
Și cântarea lor te-alintă
Și te farmecă'n poiana
Din zăvoi.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

II.

*Pe câmpia înverzită,
De trifoi,
Paște turma împrăștiată
Și de câini înconjurată,
Iar ciobanu-i zice-o doină,
Ca la oi.*

III.

*Soarele coboară 'ncet
La scăpătat ;
Pretutindeni veselie,
Iar în zareă aurie
Se văd turmele mánate
Către sat.*

Drăcsineanu Jiu
încăfător.

Tragedii rurale

I.

Era spre seară. Ultimile raze — se involburau palide pe acoperișurile de șindilă ale caselor. Umbrele se întindeau încet — misterioase.

Pe drumul strecurat prin mijlocul satului — un drum îngust, tăiat de apa ploilor și vara plin de praf — treceau pâlcuri de muncitori.

Unii râdeau voioși — strigând în înțelesul a lumelor înțelepciuni proverbiale alții mergeau încet, numărând parcă pașii, cu frunțile plecate spre pământ — din ochii acestor aproape stinși — se scurgeau mămuchiuri spaalocite de lumină. Umili mucenici — a căror picioare înspinat frământă țărâna învăcoiată, Unul își ridică privirile în sus spre cerul senin ca sticla — nici urma unui nor. În apus: o pulbere de scânteii roșii.

— Doamne — când murmură el — Doamne, cât o să ne pedepsești?

O femeie, de statură mijlocie, cu o năframă neagră destrămată în zdrențe se apropie de el.

— Nu cârți în potriua cerului — zise ea — Dumnezeu știe ce face; de ce ne pedepsește.

— Femeie — continuă omul — nu cârtesc — dar privește — și mâinile lui se ridicară încet — sculptând prin aer un gest.

— De trei luni aceiași strălucire ciudată — nu e semn bun, nu — !-o spun eu — De câte ori apune soarele mă uit și văd cununa aceia de foc.

Ochii femeii se ridicară, domol. Un fior trecu prin ei. Vru să spună ceva — dar buzele i se strânseseră puternic.

— Așa e când e secetă — își zise în gând — În suflul ei se sbătea o teamă nelămurită, adâncă — În flăcările ce vâlvăiau pe deal — ea vedea ceva ciudat — urgie — un blestem.

— Ceva se va întâmpla — ceva — își zicea mereu —

cine știe? — și se temea parcă să se gândească mai de parte.

— Ține minte, Marie — îi spunea bătrâna sa mamă — vremea de apoi se apropie — S'a înrăit lumea — s'au stricat oamenii.

— Biata mamă — îngână Maria — trudindu-se să alunge din minte gândurile acestea hazardate — In-schimbă secerea în mâna stângă — ștergânduși de rochia prăfuită — sudoarea celei drepte.

Omul tăcea — Un clopot vibra în turla bisericii

— Mâine e Duminecă — gândea ea iar — și se hotări să se scoale mai de vreme, să se ducă la mormântul părăsit al mamei și să-l tămâieze și să-i plivească florile veștejite, uitate.

Câteva lacrimi îi brezdară obrazii — și le șterse încet, pe furiș, să nu le vadă omul care mergea alături — tăcut, îngândurat.

II.

Ajunși în dreptul cârciumii din marginea satului, se opriră — S'auzea înăuntru larmă mare, sgomote, cerși — Omul își rezemă coasă de perete și intră — La masa din fund zări un om — cu părul sbârlit, fața roșie ca un măr copt — ochii injectați parcă cu foc — Ținea pumnii strânși însânge-rați de isbiturile dese făcute în masă.

În fața lui sta *jidantul*, un ovreiu mucalit, cu un cioc de barbă roșioaie.

— Eu nu sunt vinovat — nu sunt vinovot — murmura el mereu — căutând să liniștească pe răsvrătit.

— Cum? — strigă acesta — Ești — ești — apoi căzu pe scaunul din față. Un oftat prelung ieși din pieptul care se întrevedea prin cămașa subțire, murdară. Omul nostru se apropie de el.

-- Ce e Gheorghe? — mai mult din ochi.

— Nimic — nimic — lasă-mă nene Nicolai — răspuse el Cârcimarul îl lămurii; îi era dator cu câteva sute de lei II așteptase de ajuns. Nu mai putea. Avea și el afacerile lui astăzi primarul s'a dus și i-a sechestrat vaca și două oi.

— Sunt aci la mine. I-le dau dacă îmi plătește,

Ai să le dai sbucni Gheorghe, amenințător. Sunt ale

mele. Truda mânuirilor mele. Truda mânuirilor mele. Auzi — năpărcă veninoasă -- ai luat bucătura dela gura unor nenorociți.

— Eu nu sunt vinovat — nu sunt — se scoase iar jidanul. Ai cerut, și-am dat.

Nea Nicolai îi privi pe rând: — Impăcați-vă — le zise el — Destul de batuți suntem noi de Dumnezeu.

— Aș — continuă jidanul — ai cu cine?

Gheorghe îl mai privi o dată crunt — își luă pălăria — eși infuriat, nea Nicolai se așeză pe scaun. — Nu ne plouă jupâne — nu ne plouă.

Jupânul clipi din ochi. O lumină violă înflori pe fața lui. Un zâmbet îi atârnă pe buze ca o zdreanță de rază.

— Hei! — ce putem noi face? — îngână el.

Afară se întunecase — Luna răsărea tare târziu — numai stelele împrăștiu o lumină nuanțată — fluturând în geamurile cârciumii. Nea Nicolai plecase — La fereastră sta numai cârciumarul — împletind în minte socoteli fantastice, combinații bizare — cu bilanțuri de profit.

Își spunea că după câțva timp își va putea reface din temelii -- cârciuma — o biată cociubă părăginită — pe care o luase dela, văduva unui datornic, mort în război, — își va cumpăra ceva pământ — dar — mai ales — va mări zestrea fetei lui, frumoasa Rina.

— Numai de ar ține Dumnezeu mult timp încuiate porțile cerului — contenise el ca un prunc pus tuturilor planurilor sale — târziu, când desbrăcându-se, se aruncă în patul proaspăt primenit.

III.

Maria — văzând că omul nu mai iese din cârciumă, porni singură spre casă. În drum se întâlni cu câteva vecine — care o ținură de vorbă.

Așa se explică că aproape era noapte când trecea prin fața bisericii. Clopotnița mare, cu cele două turnuri înfipte în taina văzduhului — strălucia ciudat în horbota luminii. Era liniște. — Adierea unui vânt aduceau reminiscențe de parfumi serale — miros de fân uscat și șoaapte tainice, depărtate — În poarta bisericii salcâmul cel mare cu crengile împodobite de frunze veștede cu coaja săcătuită — fremăta —

încet. O cruce — simbolizând un Crist — sta înclinată pe gardul care o împrejmuia — ca un cearcăn de măracini.

Maria se opri, făcându-și cruce. Simția instinctiv — plămădindu-se în sufletul său — fiorii credinței.

Buzele ei se apropiară înfiorate, cu teamă chiar, de lemnul uscat — fierbinte încă de căldura zilei — și ștersă praful presărat pe el. — O seninătate dulce îi lumină gândurile — Era singură; dorea, simțea pe cineva aproape. Era poate chipul bunului Crist, invizibil, care o învăluia în strălucirea razelor sale — Ajunsă la colțul gardului — auzi un șgomot — surd înecat — Se opri.

Pe fereastra bisericii, din spre altar, ieșise un om.

Da -- l-a văzut bine — Un om îmbrăcat în alb, cu șmanul aruncat pe umeri și cu o căciulă mare lăsată pe ochi.

Maria căzu la pământ — genunchii ei osoși se îngropară adânc în colbul gros — negură îi povora mintea — Câtva timp nu-și auzi decât inima svâcnind puternic sub cămașa aspră. Intimpul acesta necunoscutul se depărta strângând sub braț o batistă în care adunase tot ce găsisse pe masa altarului — Ochii lui foscorescenți — sclipiau sălbatici — ca două boabe de geratec — în umbră -- Maria-i vedea — și aproape fără să știe ce face se luă pe urma lor — Mergea încet dibuind — Cu mâna apăsată în dreptul inimii, pentru a-și micșora respirația — ajuns în dreptul unei case mici — acoperită cu trestie, necunoscutul se opri. — Tocmai răsărise luna și razele ei se așternuseră ca un covor alb — pe această casă — cu ferestre abia vizibile.

El trase ușor porțița, întră înăuntru — Maria își năbuși cu greu un țipăt — Iși aduse mâinile la gură — și rămase așa încremenită,

Un ciocan o lovea parcă mereu în cad. Recunoscuse casa și pe hoț.

— Unde ai fost, femeie? — întrebă nea Nicolai năcăgit, când — în fine — aceasta apăru, cu fața galbenă ca a unui nor luminat de lună, cu ochii sclipitori și înjunđați sub frunte.

— Am rămas în urmă — bălbăi ea.

Nea Nicolai îi povesti despre cele întâmplăte la cârciumă

— Vaca și oile lui Gheorghe sunt sechestrare acum —

Bietul om — mai gândești și la nevasta sa care zace de vre-o două luni !

Maria deschise ochii mari — Ise părea că trăește într'un vis — nu vedea nimic decât pe Gheorghe — Vorbele lui barbatu său îi sunau straniu la ureche, ca niște sunete târzii de clopot.

— Bietul om — zici tu? — strigă ea deodată — dar omule, Gheorghe nu e sărac — nu !

— O știu și eu — reluă nea Nicolai — dar astăzi cine poate zice că e bogat, Marie? — Ferească Dumnezeu, de mânia cerului ! Nu vezi — pământul îți arde sub picioare, apa seacă în fântâni — ierburile sau pârjolit — nu numai noi dar și dobitoacele o să piară de foame — Urgia — urgia lui Dumnezeu.

— Suntem păcătoși, bărbate; s'a săturat și Dumnezeu de atâtea fărădelegi.

Apoi după o pauză :

— Și zicea Gheorghe c'o să plătească. ?

— Da. —

— Și tu ce zici de asta — omule ?

— Eu ? Să-i ajute Dumnezeu, femeie.

— Și deavolul -- îngână Maria — cu gândurile aiurea.

— Ce spui tu ? — întrebă Nicolai — Diavolul ? — De multe ori ajutorul lui e mai prețios — mai ales la necaz.

— Taci ! — n'am vrut să spun asta — D'aia nu ploauă că păcătuim cu vorbele.

— De ! — mai știu eu ? — și umerii lui nea Nicolai se ridicară în semn de nedumerire și ignorantă — față de lucrurile ascunse ale Dumnezeirii.

(Va urma)

Gh. Popoviciu.
Invățător.

Revista revistelor

Spicuiuri.

Note.

Școala activă și școala noastră de I. Giurcă.

Ca să putem pune bazele psihologice ale școlii active, trebuie să ne dăm seama de cece se numește *ființă*, adică să cuprindem în mintea noastră *sufletul*.

Sufletul sau ființa poate fi privit din două puncte de vedere; Ființa ca materie și ființa ca spirit.

Cea dintâi, după materialisti, este mișcarea celulelor ner-oase, în definitiv legătura dintre ele și cu lumea esternă. Cea de adoua? Ceva de natură Dumnezeiască, în fața căreia suntem neputincioși. Dumnezeu este universal și deci a-l cuprinde cu mintea este o imposibilitate, iar încercarea de a-l hotărâni, ar însemna știrbirea universalității sale. În consecință deci pentru noi rămân niște fenomene numai prin cari pricepem apropierea acestei universalități, o presimțim. Aceste fenomene sunt; de conștiință, afective și de voință.

Ființa sau sufletul se cunoaște prin actele sale: prin voința sa. Eul este conziderat ca o mișcare care creiază, și care creiând se manifestă, Celelalte două fenomene: de conștiință și afective nu ne arată ființă. Aceste sunt mijloace prin cari se deosebesc ființele *ca valoare*. Prin urmare ființa este necesitatea necunoscută și superioară de a se manifesta și de a acționa asupra mediului înconjurat.

Scopul educațiunii este de a conduce și a crește. Deci principiul care formează baza școlii active este unirea valorilor atât cantitative cât și calitative a fenomenelor de conștiință și afective.

«După școala veche, scopul educației era copilul iar mijlocul era educatorul. După școala activă scopul este copilul iar mijlocul este tot copilul!»

În școala veche copilul era considerat prin educatorul

său; în școala activă prin însuși ființa lui (a copilului) ca ceva original.

Școala veche forma caractere morale și religioase, fără să se gândească la viața reală, dincolo de pragul școlii. Școala activă formează oameni capabili să fie biruitori în lupta pentru existență. Copilul este lăsat să lucreze conform trebuințelor sale vitale, punându-i la îndemână mijloacele de lucru: atelierele.

În acest timp însă școala activă păstrează o strînsă legătură cu școala trecutului, ea numai completează școala veche, căci scopul ei este formarea viitorului om: „Viitorul om să fie folositor societății.”

Omul de azi trăiește în societate, având simțul sociabilității, căci omul nu mai poate trăi decât în societate și numai prin societate. Iar dacă privim interiorul societății, vedem acolo o luptă continuă pentru existență, care duce la selecționarea indivizilor din cari se compune.

Lupta este armonică. Însă acei indivizi, cari nu știu lupta pentru existență, nu mai sunt folositori societății, aceștia sunt paraziții, cari pier pe cale naturală, fiind răpuși în luptă, sau sunt eliminați din sinul societății, ca o cangrenă a corpului.

Creșterea copilului în școala activă ne duce la acest scop. Ea, școala activă, face introducerea copilului în toate domeniile de activitate socială. Trezește copilul din pasivitate îl face să-și cunoască trebuințele sale și să știe să și-le îndeplinească fie personal prin puterile sale proprii, fie prin asociații. Copilul care iese în viață din școala activă, nu va fi desorientat, căci în școală a trăit în mic, viața de mâine din societate.

Școala activă face școala vieții. Ea, școala vieții, nu se face în bănci, ci afară în natură. «Cât mai puține ore în clasă, cât mai multe ore afară din clasă.»

(*Gazeta Școlii*).

Școala și copilul de Florea I. Dumitrescu.

Desvoltarea ființei omenestii este influențată de doi factori, unul de ordine biologică, altul cosmic și social, pe cari în munca noastră de educatori nu putem să-i abandonăm pe nici unul. Scopul ce-l urmărește educația și mijloacele, trebuie

să fie în strânsă legătură cu mediul extern în care trăește copilul. Copilul are lipsă de intervenția conștientă a educatorului pentru o bună dezvoltare fizică și psihică, care nu se poate lăsa în voia întâmplării.

Trebuința educării și instruirii tineretului s'a simțit din cele mai vechi timpuri, școala deci aluat naștere deodată cu cunoașterea de sine a omului. Părintele era sortit să fie primul educator al copilului lui, Dar fiindcă traiul s,a îngreunat iar grijiile sau înmulțit, rolul educator al părinților s'a micșorat, luând locul lor persoane anume pregătite pentru aceasta, căci trecerea copilului prin viață cere să fie bine pregătit, mai mult sufletește decât trupește, ajungând astfel școala tot mai mult o instituție absolut necesară și folositoare.

Școala față de familie are intrătate, căci pregătirea socială a viitorilor cetățeni se poate face numai în școală, care în mic este imagina societății. Pentru acest motiv omenirea nu se va putea lipsi de ea niciodată. E adevărat, că dacă nu vom ținea seamă de împrejurări, influența școalei poate să aibă răstrângeri rele asupra copiilor, pe cari răstrângeri în opera noastră educativă trebuie să le ocolim cât de mult.

Dar influința rea a școalei asupra fizicului și psihicului se va reduce la minimumul posibil, dacă i-se va da cea mai bună organizare din toate punctele de vedere ale programei orariilor metodești de predare, vieții interne. Iar că școala să devină cu adevărat creatoare de valori, trebuie schimbată metoda de predare a cunoștințelor. Spontaneitatea copiilor va fi punctul de plecare al metodei, adică învățătorul va mijloci și provoca în elevi activitatea spontană. Aceasta spontaneitate însă se va putea arăta numai în școala în care este libertate, bineînțeles libertate ordonată și în care învățătorul este fratele mai mare al școlărilor lui, plin de iubire sinceră față de ei.

(Gazeta Școalei).

Simton Oros.

Note și Observări.

Să fim oameni de caracter.

Dacă în zilele noastre păcatele și viciile de tot felul se înmulțesc, iar numărul ucigașilor, a hoșilor, misantropilor, minciñoșilor e poate mai mare, ca altădată, cauza nu este a se căuta numai în marele război, care a contribuit în mare parte la scăderea morală a milioanele de oameni, ci mai ales în educația ce se dă popoarelor.

Toate relele, neajunsurile și nenorocirile de care omul se împiedică zi de zi sunt a se căuta în educația lui.

Să se cerceteze felul de educație a bandiților Munteanu, Bălanu, Niculiță și a altoara, cari de dragul unui trai desfrânat au terorizat lumea, omorând la drumul mare atâți oameni cinstiți, se va vedea, că în majoritatea cazurilor toți aceștia au primit o educație unilaterală.

Popoarele ca și indivizii decad și se prăbușesc în urma unei educații proaste și necorespunzătoare.

Destrăbălarea rusească s'a produs din cauza maselor a căror educație a fost neglijată, chiar și școala lui Tolstoi, prea liberă, prea delăsată și nesupravegheată, unde educatorii au uitat de cel mai important rol ce formează baza și fără de care educație adevărată nu se poate concepe — «caracterul». Prea multă libertate prea puțină supraveghere și disciplină.

Școala rusească a crescut o generație întreagă de obrasnici, de dubioși și de perverși. Adevărat, în școalele rusești din nainte de război lucrul manual era privit ca un obiect de mare însemnătate, deaceia poporul avea îndemănare la pregătirea tuturor rechizitelor economice, dar ce folos dacă a fost neglijat formarea și dezvoltarea caracterului esența educației adevărate.

M' a pus în uimire obrăsnicia băieților Ruși de zece, unsprezece ani, cari se puneau la discuție cu bătrânii, combătând cu încăpăținare ori susținând unele chestiuni ce nu erau

de nasul lor. M' a surprins însă și mai mult paciința cu care priveau bătrânii aceste discuții, ei nu se impresionau de loc, nici nu reflectau acestor neciopliți, atunci când ei foloseau și repetau cuvinte și sudălmii triviale. Nu, căci aveau aceeași educație. Nici o deosebire între tineri și bătrâni, între fete ori băieți, între femei ori bărbați — pe o formă de nerușinați. Prostimea, învățătorimea, funcționăria, boierimea sunt la fel de mincinoase și fără caracter. În școală, în armată, acasă, în biserică, Rusul e același, — obrasnic și trivial.

Lipsa de caracter la Ruși s-a putut observa în decursul veacurilor de nenumărate ori și tot ea a fost cauza la prăbușirea marelui imperiu și tot această lipsă de caracter (astăzi școala rusească este un chaos) va contribui la nimicirea poporului.

Când prostul nu mai e preot, dascălul dascăl, funcționarul funcționar și când cinste nu mai e — poporul piere încet în relele sale.

Poporul român a erezit dela asupritorii săi o mulțime de rele, totuși păcatele sale sunt departe de a unui neam în decadență. Dar să luăm aminte! Patima beției, a sudălmii, a trivialității e înrădăcinată și la noi, mai ales în părțile aceste.

Adevărat trăim în secolul materialismului, dar nu putem spune, că generația întreagă a neamului nostru e confundată în ură și discordie. Au fost în decursul veacurilor mulți răi și multe bube, cari sau alimentat din trupul neamului românesc, sunt și azi mulți, foarte mulți, cei ce stau ca nește obstacole periculoase în calea progresului cum sunt fanfaronii, perversii, mincinoșii, lingușitorii lipsiți de caracter ori desperații, cari nu văd înaintea ochilor decât negrul întunec. Mai periculoși sunt perversii, cari prin exemplele lor zilnice plantează în viața poporului o mulțime de viții, apoi demagogii, cari spun una și fac alta.

Școala românească a dat neamului generații cari prin credința lor tare, prin perseveranța lor, prin munca lor dar mai ales prin caracterul lor ferm au intruchipat unitatea națională.

Ca școala de azi și de mâine să poată da neamului ge-

nerații de bărbați întregi, muncitori și de caractere e necesar să se facă puțină purificare în sânul dascălimii.

Să se scoată dintre noi toate elementele dubioase, toți cei netrebnici. Să se alunge toți cei ce n'au chemarea, paciința și dragostea de a munci pe cariera dascălească. Să piară dintre noi mai ales demagogii, cari dau sfaturi ce ei nu le urmează, toți leneșii, toți neglijenții (și acei cari nu se pot împrieteni cu mirosul școlii).

Școalele normale să caute a crește caractere și conștiințe. Să céarnă în decursul celor șapte ani — tărățele să se arunce porcilor, — făina oamenilor. Atunci se va putea nădăjdui în creșterea generațiilor tot mai bune și mai cinstite.

Noi dascălii să frământăm aluatul încredințat nouă, ca să scoatem pâinea dătătoare de viață. Să avem înaintea ochilor pûrura binele și întărirea neamului. Să ne gândim la chaosul din Rusia ca urmare a unei educații greșite. Să nu lăsăm să se atingă de odraslele încredințate nouă nime din cei ce n'au chemarea. Să nu suferim amestecul celor ce ni-ar turbura solidaritatea noastră dascălească.

Pe toți aceștia să-i alungăm, să-i delăturăm, iar noi să ne facem datorința de învățători ai neamului și mai presus de toate să fim oameni de caracter.

Atunci cu adevărat vom putea rezolvi toate problemele.

Dumitru Ilea.

Vorbiți românește, români.

Pe corso. La o răscruce, trei doamne. După figură, disting în ele soțiile a doi foști prefecți, unul de poliție și unul de județ. A treia e tovarășa de viață a unui tânăr ofițer. Sunt românce. O atestă actele de naștere. Graiul cu care își împărtășesc gândurile și-și fălmăcesc sentimentele însă, e strein. De o jumătate de oră dau fărcoale grupului. De o jumătate de oră nu reușesc să prind un singur cuvânt românesc din conservația lor.

Și mă îndepărtez cu inima sângerândă!

La primărie. Intr'un birou, doi studenți și un funcționar. Toți români. Discută cu aprindere în aceeași limbă maghiară, ca doamnele de pe corso. Tonul crește, se calmează, iar fășnește nervos și iar se liniștește. Discută un articol injurios

la adresa Capitalei, apărut într'un cotidian minoritar local.

Și pe când căutam să dau explicație procesului suflesc pe care îl străbat acești trei, din cari doi studenți, lupători cu geamurile și vitrinele magazinelor, în gând în apare un alt grup dela restaurantul din Sighet. La o masă, alături, rând pe rând au luat loc patru tineri, din cari majoritatea avocați proaspeți. Și soborul s'a întins la taifas în ungurește. Comanda făcută chelnerului, salutul cu care s'au întâmpinat, foarte erau în această limbă. I-am considerat minoritari și-i priveam cu simpatie. La o cotitură a unei fraze dintr'o lungă perorație ungurească a unuia dintre ei, a survenit un text din noile legi. Și a fost rostit cu atâta precizie și atâ de corect în cât m'a surprins. M'au edificiat apoi și trei-patru fraze comentatorii rostite și de ceilalți. Toți erau români.

Iată ce mă muncea, întorcându-mă la redacție unde am găsit ecoul unei legitime enervări a societății Orădene, cristalizat într'un articol fulminant. Un scrib scrisese un jignitor atac contra Bucureștilor, în care califica, femeia română ca o depravată iar pe bărbat cu un pește.

Tonul violent al articolului era expresia legitimă a societății românești vexată.

Ajunge atâta însă, pentru a răspunde unei odioase calomnii?

Femeia română, mai poate folosi în conversație limba în care a fost batjocorită atât de mârșav? Dar studenții? Și intelectualii?

Un simț cât de elementar de demnitate ar trebui să ne călăuzească în viață. Cel puțin cât furtuna revoltei dăinue în sufletele noastre, dezlănțuită de acest atac veninos, să căutăm să evităm în discuțiile dintre noi această limbă în care am fost spurcați.

Obişnuința? Să ne debarasăm de ea. Și, ca să ajungem să ne fie drag graiul neamului, să cetim. Oradea e unul din orașele țării unde se citește românește cu foarte multă economie. De aceea cartea nu se desface și librăriile românești sunt nevoite să se vândă la minoritari. De aceea, de zece ani, nu putem să ne fixăm o gazetă românească.

(Gazeta de Vest.)

Misa.

Diverse.

Statistica banditismelor din ultimii zece ani.

Un interesant tablou comparativ.

În urma discuțiilor iscate cu ocazia recentelor banditisme, asupra foloaselor sau ponoaselor aduse de jandarmerie, în noua ei organizare, din partea comandamentului de jandarmi, am primit interesante date statistice.

Reese din aceste date în chip evident că numărul banditismelor a scăzut.

Astfel pe când în anul 1928 s'au săvârșit 2746 crime, în anul acesta s'au înregistrat până la 1 Aug. 1035 crime. (Dar cum suntem în toiul »sezonului« care durează până la 1 Noembrie, nu este excius să fie atins numărul anului precedent).

Capii de bandă cari în 1928 erau în număr de 20, au fost anul acesta numai 8.

Dintre aceștia, cinci au fost prinși sau împușcați: Tănase Butuc (împușcat), Niculae Șișu (prins), Dobreanu (prins, s'a înecat în Bistrița), Suciul din Ciuc (împușcat, Amorțitu (prins).

Au mai rămas să fie prinși Cocoș, care este încercuit în Deltă, Lucan, presupusul autor al atacului din Neamț, a cărui victimă a fost prefectul Isăcescu, și banditul Chiriță, fost în banda lui Dobreanu, iar după prinderea acestuia conducător al bandei.

În anul 1929 n'a fost »înființată« decât banda lui Vasile Suciul, care a dat îndrăznețele atacuri din județele Ciuc, Brașov și Trei-Scaune.

Existența ei a fost de scurtă durată, căci din fe-

ricire bandiții au fost exterminați, de jandarmi.

EROII JANDARMERIEI

Soarta tragică a câtorva jandarmi, cari s'au jertfit pe altarul datoriei, în urmărirea lui Cocoș, merită de-asemena un cuvânt de mângâere pentru văduvele, părinții sau copiii rămași în urma lor, cu durerea în suflet.

54 jandarmi au fost citați cu ordin de zi, pe întreg corpul, pentru bravura și devotamentul de care au dat dovadă în greaua lor misiune de apărători ai ordinii publice.

UN TABLOU COMPARATIV

Dela 1918 până acum s'a comis 32.512 crime, astfel repartizate:

În anul 1918 s'au comis 1172 crime; în 1919 s'au comis 2547 crime; în 1920 crime 3070; în 1921 crime 4968; în 1922 crime 3005; în 1923 crime 3603; în 1924 crime 2829; în 1925 crime 2707; în 1926 crime 2581; în 1927 crime 2249; în 1928 crime 2746; în 1929 până la 1 August s'au săvârșit numai 1035 crime.

BANDELE CE AU OPERAT ÎN ANII

1925—1929

Până în 1925 bandele au fost destul de numeroase. Dela 7925 au fost următoarele.

1925: Ciulei, Petre Clornei, Tomescu, Munteanu și Purcăreanu, Gabor, Aghei Aghimov, Vasile Simion zis Coșeva, Samoila, Martin Bondarencu, Moise Ticu, Duminică, Stoian Florea, Gh. Matei zis Sân-Veniamin Popescu, Martin Antipov, Zgaia Traian, T. Zarof, D-tru Ivan Ivașcu, D-tru Petcu.

1926: Martin Tudose, Niculiță. Staicu Colef, Ilie Danef, Gh. Enciu, Gh. Petrof, Ștefan Macarov, Vladimir Popov, Docu Mihailof, Onescu, Dănilă, N-lae Negrescu zis Baltă, Păunescu, Mitrofan, Tudose.

1927: Vasile Cocoș, Profir, Niculită, Cuzea, Petre Anghel Mihalef, Groza, D-tra Simion Agafiței, Costică Coca, Mihail Gh. Carp Isidor și anton Belbolu, Stanciu Ionescu, N. Tomescu, Terente, Ion Miu Drâncea.

1928: Hăbuc, Balan, Rade, Muzicescu, Colhan Ioan, Lucan, Iancu, Verban Ivan, Ilie Minef, Mardare, Opat, Hangău, Rău și Oțel, Mureșanu, Răileanu, Dimcea, Cuzdrioreanu, Petroiu, Vișan, Iancu Gheorghe și Cocoș.

1929: Tănase Butuc împușcat, Nicolae Șișiu prins, Dobreanu prins, Suciu din județul Ciuc împușcat, Amorțitu prins.

Cocoș, Lucan și Chiriță au activat — Cocoș 3 ani și ceilalți câte doi ani, neputând fi prinși până acum cu toate măsurile luate.

În Basarabia mai sunt iarăși periculoase bande, cari atacă la drumul mare; bande cari n'au putut fi identificate până în prezent.

În orice caz se evidențiază astăzi o mare grijă de-a asigura paza drumurilor, spre a stârpi banditismele, căci, deocamdată, cu toată noua organizare, nu se poate vorbi încă de preîntâmpinarea lor, rolul jandarmeriei fiind acela de-a face poliție judiciară, iar nici de cum preventivă.

(Curentul.)

A Vis.

Administrația școlară.

Instrucțiuni generale privitoare la începerea anului școlar

XXXIV.

În vederea începerii noului an școlar comitetele școlare împreună cu directorii școlari — pentru asigurarea bunului mers al învățământului vor lua cele mai categorice măsuri pentru repararea, curățirea și desinfectarea localului școlar și a împrejurimii, conform ordinului circular No. 1701—1929 al Com. școlar județean.

Cursurile școalelor primare și de copii mici încep la 15 Sept. a. c. până la aceasta dată diriginții școalelor și comitele școlare se vor îngriji ca localurile școlare să fie curățite și reparate.

Membrii corpului did. sunt datori să se prezinte la post în ziua de 1 Sept. a. c. ora 8 dimineața. Despre prezentarea la post a tuturor membrilor corpului didactic, dnii directori sunt obligați a raporta Revizoratului școlar în ziua de 1 Septembrie.

La 1 Sept. directorii și conducătorii școalelor, președinții comitetelor școlare și primăriile comunale vor publica în mod obișnuit în comună deschiderea școalei și termenul înscrierilor.

În zilele de sărbători, între 1—10 Sept. sunt rugați Dnii preoți a vorbi părinților în biserică, iar dnii directori și învățătorii la primărie și la școală despre foloasele școalei, datorita de ași trimite copiii la școală și despre pedepsele la cari sunt supuși cei ce se abat dela această datorie.

Directorii școalelor vor comunica până la 20 Septembrie revizoratului școlar îndeplinirea obligațiunilor referitoare la conscriere, arătând și rezultatul înscrierilor, contrar vor fi amendați conform art. 20 din lege cu 500—1000 Lei.

Între 1—10 Sept. toți părinții, tutorii, cari își înscrie pentru prima oară copii la școală, sunt datori să se prezinte

cu copiii la direcțiunea școlii respective pentru ai înscrie.

Copiii cari au urmat anul școlar trecut sunt înscriși de drept și sunt supuși obligativității fără altă declarație din partea reprezentanților lor legali. Nu se admite ca elevii înscriși odată la școlile de stat să treacă la alte școlile primare din localitate.

Inscrierile se fac de directori ajutați de învățători.

La înscriere se admit numai copii de 7 ani împliniți sau cu dispensă individuală.

Directorii școlilor vor comunica până la 20 Septembrie revizorașului școlar tabloul de copii pentru cari s'a depus declarație că vor frecventa o școală particulară, o școală în altă circumscripție sau se pregătesc în familie.

Pentru primirea declarațiilor dnii directori sunt obligați să fie între 1-10 Sept. la cancelaria școlii. Declarațiile trebuiesc prezentate de către cei vizați în lege (părinți, tutori) iar nu global.

Se va refuza primirea declarațiilor pentru copii cari nu au împlinit vârsta de 7 ani, afară de cazurile când părinții prezintă dispensă de vârstă individuală.

Declarațiile se timbrează legal. Primirea declarațiilor netimbrate nu se poate refuza, părinții se vor obliga însă a le timbra ulterior.

Pentru executarea art. 8 din lege, toți copiii de origină română (cu nume românesc) să fie înscriși la școala de stat. Dacă ulterior se va dovedi cu acte de naștere că sunt de origine maghiară, în baza hotărârii prealabile a revizoratului școlar se vor retroceda școlii minoritare.

Directorii școlilor particulare și ai școlilor publice din alte circumscripții vor comunica până la 20 Sept. școlilor din circumscripția cărora au primit copii, înscrierea acestora la școlile lor.

În caz de neconformare se va aplica celor vinovați amenda prevăzută de art. 20 din lege.

Copiii cari din diferite împrejurări nu au putut fi aduși până la vârsta de 12 ani, nu pot fi înscriși la școala primară, ci obligați la școala de adulți.

Copii (începători) neînscriși la școală de bună voie până la 10 Sept. se vor înscrie din oficiu, iar părinții copiilor

neînscrși vor fi amendaji cu 100—300 Lei conform art. 21 din lege.

Până la 15 Sept. inclusiv, directorii școalelor vor forma catalogul definitiv al școalei.

Inscrierile și începerea anului școlăr la școalele particulare se vor face amăsurat dispozițiunilor regulamentului pentru școalele de stat și în conformitate cu prevederile art. 89 din regulamentul pentru punerea în aplicare a legii învățământului particular. Elevii neînscrși până la 10 Septembrie la școala confesională se vor înscrie din oficiu la școala de stat.

În baza art. 156 din regulament directorii școalelor vor înainta necondiționat revizoratului școlar în ziua de 11 Sept. a. c. lista tinerilor supuși obligativității învățământului adulților. grupați în secția I și II conform art. 137 din numitul regulament.

În dreptul fiecărui obligat se va trece data nașterii și clasele terminate în cursul primar.

Dnii directori școlari — în calitate de șefi ai recensământului din localitate (circumscripție școlară) — vor îngriji cu cea mai mare atenție și conștiinciozitate executarea obligațiunilor școlare ca să nu se sustragă dela școală nici un elev.

În aplicarea obligativității, precum și în contactul cu autoritățile locale și cu părinții, se va păstra tactul cuvenit și se va proceda cu prudență, să nu se dea anză la nașterea unor animozități dăunătoare învățământului și bunelor raporturi dintre părinți și școală.

D. Mărgineanu

Ș T I R I

— **Numiri.** Onoratul Inspectorat al regiunii II-a școlare, cu ord Nr, 9425—1929 din 23 August 1929, a aprobat numirile de învățători „*in mod provizor*” suplinitori seria II. pe anul școlar 1929—30 pentru județul Sălaj, precum urmează:

1. Emil Chișiu la Aleuș p. I, 2. Valeria Bârlea la Asuagiul de jos p. II, 3. Pavel Timoc la Horoat p. I, 4. Maria Aluș la Babța p. II., 5. Maria Marian la Bârsăul de jos p. II., 6. Amalia Lazar la Cheud p. II., 7. Florica Săbădașiu la Badon p. II., 8. Regina Bojan la Bodia p. I., 9 Eugenia Barboloviciu la Boeșa p. II., 10. Ioan Ardelean la Bocșița p. I., 11. Augustin Pop la Boian-Plesca p. I., 12. Maria Oros la Buciumi p. II., 13 Maria Maxim la Buciumi p. III., 14. Letiția Ponorar la Brăglez p. II., 15. Aurelia Sângeorzan la Břebi p. II., 16 Ioan Milaš la Cătălul p. III., 17. Terezia Ghițiu la Căuaș p. II., 18 Laura Perenei la Cehal p. II., 19. Augustin Mocan la Cehăluțiu p. I., 20 Emilia Marton la Cehal-Silv. p. VIII., 21. Sabina Bruchental la Cehal-Silvaniei p. VIII., 22 Gavril Crișan la Ciumărna p. I., 23 Florica Pop la Ciocman p. II., 24 Maria Olah la Chegea p. II., 25 Emilia Szentpötery la Chechiș p. II., 26 Valeria Lazar la Cuceu p. II., 27 Victo-

ria Groza la Criștelec p. II., 28. Ecaterina Dudaș la Cioara p. I., 29. Alexandru Pop la Cizer p. I., 30. Emanuil Pop la Corni p. I., 31. Silvia Ignea la Chioșd p. III., 32. Ana Mureșan la Dârșida p. II., 33. Alexandrina Groza la Doh p. I., 34. Maria Nichița la Domănești p. II., 35 Augustin Crișan la Fetindia p. I., 36. Vasile Tătar la Ghirolt p. I., 37. Maria Talpoș la Halmoșd p. II., 38. Teodor Crețiu la Hercelean p. I., 39 Leontina Moldovan la Horoat-Petenia p. III., 40 Florica Negrean la Benesat p. I., 41. Emilia Caba la Husia p. I., 42 Gavril Negrean la Hurez-Ponița p. I., 43 Emilia Fathi la Hurez p. I., 44 Eugenia Giurca la Hurez p. II., 45. Paul Rischit la Hurez p. III., 46. Vasile Ardelean la Iaz p. I., 47. Gheorghe Rusu la Jac p. I., 48. Gheorghe Cristoreanu la Inău p. I., 49 Gheorghe Bălaj la Lazuri p. I., 50 Ana Anton la Mălădia p. I., 51. Augusta Știrbu la Mineu p. II., 52 Ilie Bălăneanu la Muncel p. I., 53. Ilie Pantîș la Orbu p. I., 54 Grigoriu Lucăcel la Orțita p. I., 55. Viorica Podină la Oarța de sus p. I., 56 Eugenia Pereni la Ortelec p. II., 57 Gavril Boldoa la Panic p. I., 58. Valeria Vancea la Priapl., 59 Felicia Bran la Pereceiu p. I., 60 Clara Petrușca la Pereceiu p. V., 61. Lucretia

Cheovari la Pățal p. II., 62 Emilia Cioban la Prodănești p. I., 63 Vasile Mateiu la Preuteasa p. I., 64 Ioan Maxim la Răstolțul Deșert p. I., 65. Vasile Farcaș la Rona p. I., 66. Ioan Terheș la Romita p. I., 67. Ana Lobonțiu la Racăș p. II., 68. Vasile Pop la Reghea p. I. 69 Maria Erdoi la Santău p. II., 70. Iuliu Achim la Săg p. I. 71. Emilia Rezei la Săcășeni p. II., 72 Luca Pop la Sârbi p. I., 13 Coriolan Iieș la Săuca p. I., 74. Irina Filip la Satu-mic p. II., 75 Vasile Chișiu la Sâncraiu Eriu p. II., 76 Ioan Mosiu la Șeredeu p. I., 77 Vasile Boieș la Stremțiu p. I., 78. Emilia Cosma la Supurul de sus p. II., 79 Gavril Roșca la Scărișoara nouă p. I., 80 Gheorghe Pop la Subcetate p. I., 81 Maria Codrean la Tășnad p. IV., 82 Aurelia Filip la Tășnad p. V. 83 Ioan Labo la Treznea p. III., 84 Aurelia Gogu la Treznea p. III., 85 Vasile Rog la Trestia p. I., 86 Irina Ghiuruțian la Unguraș p. II., 87 Iosif Czier la Valea Târnei p. I., 88 Victor Lungu la Vicea p. I., 89 Maria Sinca la Vezendiu p. III., 90 Ioan Foltoș la Urziceni Pădure p. I., Margareta Nagy la Zăuan p. II.

Școli primare urbane :

1. Gheorghe Iancu la Carei p. I.

Grădini de copii rurale.

1. Eugenia Voda la Jibou ajut. p. II., 2 Maria Pop la Hodod, 3 Terezia Vinkler la Petrești p. I. s. germ. 4 Vilma Pop la Petrești p. II. s. rom.

5 Irina Curtean la Sanislău p. II., 6 Irina Heidenhoffer la Urziceni p. II., 7 Terezia Jeck la Urziceni p. I., 8 Maria Soran la Valea lui Mihai p. II., 9 Elisabeta-Marton la Cehul-Silvaniei ajut. p. II.; 10 Gabriela Feldrichan la Crasna p. II.

— **Procurarea registrelor școlare.** Conform ordinului Onor. Inspectorat școlar Nr. 16103—1928, cu ordinele circulare Nr. 245 și 3745—1929 publicate în revista „Școala Noastră“ s'a cerut dela toate școalele primare procurarea și achitarea registrelor școlare. Deoarece Onor. Minster a trimis registre și imprimate numai pentru școalele cari au achitat prețul la timp se pune în vedere tuturor direcțiunilor școlare cari nu s'au conformat ordinelor menționate mai sus să-și procure registrele și imprimatele necesare direct dela librării, căci în caz contrar vor purta toate consecințele.

— **Incadrarea funcționarilor publici.** În baza legii pentru organizarea Ministerelor, promulgată la 29 Iulie 1929. Funcționarii administrațiilor centrale și exterioare ale ministerelor vor fi încadrați în următoarele grade și clase: 1. Secretar general 2. Director general. 3. Subdirector general. 4. Director clasa I. și II. 5. Subdirector clasa I. și II. 6. Șef de serviciu clasa I. 7. Șef de serviciu clasa II. 8. Șef de secție clasa I. II. și III. 9. Șef de birou clasa I. II. III. 10. Sușef de birou. 11. Impiegat. 12. Impiegat stagiar. Funcționarii cari au vârsta de 57 ani

sau au 30 ani de serviciu, vor putea fi scoși la pensie din oficiu, în urma încadrărilor ce se vor face în termen de cel mult 6 luni, cu aceleași drepturi și aceleași condițiuni ca și cum ar avea respectiv vârsta de 60 ani sau 35 ani de serviciu, iar cari au 35 ani de serviciu sau 60 ani etate la promulgarea acestei legi, nu vor intra în indicarea mai sus prevăzută. Cum dispozițiunile de mai sus se referesc la funcționarii tuturor Ministerelor, suntem curioși, că membrii corpului didactic în ce grade vor fi încadrați după noua alcătuire. (d. m.)

— † **Dr. Iuliu Pop**, fost subprefect al jud. Sălaj a încetat din viață în 21 August 1929, în etate de 57 ani după un serviciu de 33 ani în administrația acestui județ.

Ceremonia funebrală a avut loc în sala festivă a palatului Prefecturii la 23 August ora 2 d. m. după care rămășițele pământești au fost transportate spre înhumare în cavoul familiar din Comuna Cizer. Odihnească în pace :

— † **Văduva Clara Maniu născ. Coroianu** mama Dlui prim ministru Dr. Iuliu Maniu a încetat din viață în ziua de 29 Iulie 1929 în anul al 87-le al vieții și al 34-lea al văduviei,

împărtășită fiind cu Sfintele Taine ale muribunzilor.

Inhumarea s'a făcut în ziua de 31 Iulie ora 2 p. m., dela casa familiară din Bădăcin. În veci amintirea Ei!

— † **Nicolau Pop** învățător pens. după un morb îndelungat, împărtășit fiind cu Sfintele Sacramente, a trecut la cele vecinice în zia de 4 August 1929, ora 12 a. m. în al 70-lea an al etății sale.

Rămășițele pământești ale defunctului s'a așezat spre vecinică odihnă, în cimitirul din Măcișteștea în ziua de 6 l. c. la ora 2 p. m. Fic-i țărâna ușoară și memoria în veci binecuvântată.

— **Căsătorii.** Ne-au sosit următoarele anunțuri de căsătorii : Dșoara Veturia Aciu înv. fica Dlui Prefect Dr. Alex. Aciu cu dnul Dr. Nicolae Cotoi, medic în Supurul de jos, în 18 Aug. a. c. Dș. Maria Hobogiu înv. cu dl Gavril Pop înv. în Văleni în 28 Iulie a. c. Dș. Ana Vaida cu dl Martin Popescu înv. în Odești în 25 Aug. Dș. Cornelia Pinteș înv. cu dl Gh. Nicoară înv. în Popești (jud. Bihor) în 29 Aug. a. c.

— **Logodnă.** Dșoara Maria Barbolovici înv. cu dl Dr. Carol Meseșian în 28 August. Dș. Eugenia Barbolovici cu dl. Eugen Rusu în 28 Aug.

PARTEA OFICIALĂ

In această parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autorităților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autorităților școlare subalterne este, ca îndată după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștiincios, în cel mai scurt timp.

Revizoratul școlar al județului Sălaj.

No. 4004—1929.

Dispozițiile la dispensă de vârstă

Comunicăm ord. No. 6308—1929 al Onor. Inspectorat școlar spre conformare.

«Domnule Revizor, Vă trimitem aci alăturat ordinul No. «08471 în copie pentru a fi comunicat tuturor direcțiilor școalelor din județ: «Prea sfintite părinte Episcop, Pentru a preveni interpretarea și procedura arbitrară referitor la aplicarea dispozițiilor art. 12 din legea și Regulamentul inv. primar cu privire la înscrierea copiilor, cari nu au împlinit vârsta de 7 ani, dar au trecut 6 ani în cl. I-a a școlii primare particulare, Ministerul Vă atrage atenția la următoarele aliniate din menționatul art. din regulament.

Imprejurările în care Ministerul ar crede necesar să se admită, ca circumscripțiile școlare, în care nu vor fi școle de copii mici, copiii să poată urma, dela vârsta de 6 ani.

Inspectoratele școlare regionale, vor propune în fiecare an Ministerului, localitățile în care cred necesar să se aplice obligativitatea înscrierilor copilor de 6 ani în școala primară.

Ministerul în vederea acestor dispoziții ale Regulamentului, invită pe susținătorii școalelor particulare că în cazul, când. ar dori să obțină pentru anume localități aprobarea Ministerului de a înscrie copii sub 7 ani, să-și adreseze cererea Ministerului prin Inspectoratul școlar regional respectiv, care va aprecia cererea și va înainta cu raportul său motivat Ministerului. Fără aprobarea Ministerului nu se va putea ad-

mite înscriere sub 7 ani. Aprobările date cu ordinul No. 55721—1926 și 111883—1926, precum și alte aprobări, cări sau dat colectiv pentru anume confesiuni (rom. cat. ev. ref.) cu nerespectarea dispozițiilor Regulamentului, se consideră abrogate. Director general : ss. Indescifrabil. p. Inspector șef, ss. Gocan.»

Zălau, la 30 August 1929.

No. 5005—1929.

Dispoziții la depunerea declarațiilor pentru înscrierea la școlile particulare

Comunicăm ord. On. Inspectorat școlar No. 9307—1829, spre conformare.

Domnule Revizor, Vă trimitem aci alăturat, ord. Min. Instr. No. 108470 în copie pentru a fi comunicat tuturor direcțiilor școlilor din județ.

Prea Sfințite Părinte Episcop, Pentru a preveni și evita aplicarea sancțiunilor legii învățământului primar și ale legii învățământului particular, Ministerul vă invită să binevoiți a lua din timp dispoziții, ca acei părinți, tutori, patroni și cei prevăzuți la art. 6 al legii învățământului primar în cazul că voesc a da copiilor lor instrucțiunea în familie sau în școlile particulare recunoscute de stat să se conformeze dispozițiilor prevăzute în aliniatul 2 al art. 19 din legea învățământului primar și în art. 29 și 30 al Regulamentului legii învățământului primar.

Declarațiile scrise și tinbrate conform aliniatului 4 din art. 11 din Regulamentul legii învățământului primar se vor depune la școlile Statului între 1—10 Sept. de către cei prevăzuți în lege.

Directorii școlilor Statului sau delegații lor vor fi datori să fie prezenți la școală în aceste zile, în orele oficiale, cu excepția duminicilor și a primii declarațiile.

Asemenea Vă rugăm să binevoiți a pune în vedere Domnilor Directori ai școlilor primare particulare de sub autoritatea Prea Sfințitei Voastre, că în ce privește înscrierea copiilor în școli, frecventarea școlii și aplicarea obligativității învățământului, să se conformeze întocmai dispozițiilor prevăzute în art. 27—75 al Regulamentului pentru aplicarea

legii învăț. primar al Statului. În urmă Vă rugăm să binevoiți a lua dispoziții ca să se observe riguros prevederile art. 66 din legea învăț. primar chiar cu prilejul înscrierilor dela începutul anului școlar. Dir. gen. ss. Grella p. Inspector șef ss. Dan. șeful serv. ss. Pop.

Zălau, la 30 August 1929.

No. 4034—1929.

Concurs

În baza adresei Direcțiunii școlii gr. cat. de băieți din Blaj comunicăm circulara ce urmează :

Ordinariatul arhidiecezan de Alba-Iulia și Făgăraș. No. 6307—1929. Concurs, Pentru ocuparea alor două posturi de învățător la școala de aplicație alipită școlii normale greco cat. de băieți din Blaj, publicăm prin aceasta concurs cu termenul de 7 Sept. 1929.

Candidații doritori de a ocupa aceste posturi vor avea să întrunească toate condițiunile prevăzute în art. 484 din regulamentul pentru aplicarea legii învățământului Normal al Statului și să fie de religione greco-catolică. Ei se vor bucura de toate prerogativele prevăzute în art. 485 și 486 din susnumitul Regulament.

Cererile se vor înainta Consistorului arhiepiscopesc din Blaj, anexându-se următoarele acte : 1. Certificat de naștere și de botez. 2. Diploma de capacitate, sau certificat dela direcția școlii normale respective cu media notelor examenului de capacitate. 3. Certificat dela Inspectoratul regional cu media notelor obținute la examenul de definitivat, care în nici un caz să nu fie mai mică de 8. 4. Recomandarea profesorului de pedagogie și a directorului școlii normale, unde a învățat candidatul. 5. Certificat dela Inspectoratul regional de notele obținute la inspecțiile organelor de control în timpul funcționării în învățământ. Blaj, la 22 August 1929, Dr. Vasile Suci arhiepiscop și mitropolip.

No. 4055—1929.

Pentru executarea dispozițiilor cuprinse la art. 27—41 din regulamentul pentru aplicarea legii învățământului primar, punem în vedere tuturor Direcțiunilor școlare să se confor-

meze întocmai «Instrucțiunilor» publicate în partea «Administrația școlară» din N-rul de față al revistei noastre.

Zălau, la 30 August 1929.

No. 3261—1929.

Pedepse

On. Inspectorat școlar Reg. cu ordinul No. 5334—1929, a aprobat următoarele pedepse :

1. Dlui Virgil Boca din Turbuța avertisment public pentru că intră nepregătit în clasă, nu trece materia în registrul de prezență, nu se ocupă sistematic nu ia măsuri serioase pentru împopularea școlii, nu arată nici un pic de însuflețire pentru cariera de învățător și în consecință sporul realizat nu este mulțumitor.

2. Dlui Iuliu Pereni din Scărișoara nouă pe deapsa amenda cu pierderea salariului pe 5 zile, pentru că a absentat dela școală mai multe zile, fără concediu aprobat și anume în zilele de 31 Ianuarie, 4, 5, 6, 7, 8, 23, 25, 26, 27, Febr., 1, 2, 3, 4, 5, 6, 18, 19, 20, și 21 Martie a. c. în cari zile a fost suplinat de soție fără aprobarea autorităților școlare și pentru că pe mai mulți elevi promovați anul trecut, în mod abuziv i-a retrogradat ca repetenți în clasele inferioare.

3. Dlui Ioan Fărcaș din Stârciu aspre observații pentru că n'a raportat revisoriatului, faptul absentării dela școală a inv. Ana Dobrin și i-se pune în vedere atât Dsale cât și Dșoarei Emilia Nagy să-și pregătească regulat schițele de lecțiuni și să le prezinte organelor de control.

Zălau, la 4 August 1929.

No. 3911—1929.

Pedepse

On. Inspectorat școl. cu ord. No. 7652—1929 a aplicat pedeapsa avertismentului învățătorului Ioan Vodă din Borza, E. Cioban din Prodănești, M. Pop din Badon M. Ciurdărean și T. Sonea din Pria pentru spor slab în învățământ și Valeria Cosma din Chiniz pentru nereguli în purtarea registrelor școlare.

Zălau, la 20 August 1929.

No. 3515—1929.

Pedepse

On. Minister al Instrucțiunii cu ord. No. 78733—1929 a aprobat aplicarea următoarelor amende :

1. Dlui Ioan Lazar inv. în Brusturi și Alexandru Roșiu inv. în Recea nouă amenda cu pierderea salariului 1 zi pentru absentarea dela cursuri fără concediu.

2. Dlni Constantin Florescu inv. supl. în Sârbi amendă cu pierderea salariului pe 2 zile pentru lipsa de progres în școală.

Zălau, ia 30 Iulie 1929.

No. 3920—1929.

Pedepse

On. Inspectorat școlar cu ord. No. 7872—1929 a aplicat sancțiuni disciplinare umătorilor membrii ai corpului didactic.

Cornelia Budu din Nadișul deoarece n'a luat parte la examenele de absolvire, avertisment public și reținerea salariului pe 1 zi, Cnst. Drăcsineanu din Sâg pentru absențe nemotivate și spor slab în învățământ avertisment public și reținerea salariului pe 9 zile.

Pentru absență, neglijență și pentru că au încheiat anul școlar înainte de termen, fără examen și serbare școlară de închiere, avertisment public și pierderea salariului : Ioan Scărțu din Lazuri pe lunile Iulie, August, Constantin Florescu din Sârbi pe luna August, Angela Zaharie din Iaz, Vasile Buda din Cizer, Greg. Moșiu din Mal câte 10 zile și Vasile Mateiu din Preoteasa pe 5 zile, Ioan Păcașiu din Plopiș, Dragomir Petculescu din Marin, Elena Ciocan din Tusa, Gheorghe Sătean din Șeredeu și Petru Ocju din Fizeșiu cu avertisment public și reținerea salariului pe 5 zile pentru că a încheiat anul școlar înainte de termen, fără examen și solemnitatea cuvenită.

Ambroziu Pop din Drighiu pentru că a lipsit dela școală în ziua de 14 Iunie, avertisment public și reținerea salariului pe 1 zi.

Vasile Savinescu din Reghea pentru absențe nemotivate,

grave neglijente și lipsă din localitate, amendă perderea salarului pe 10 zile.

Zălau, la 20 August 1929.

No. 3937—1929.

Critici asupra manualelor didactice

Comunicăm în copie ordinul Oo. Minister No. 107843—1929, spre conformare. Domnule Revizor. Puneți în vedere membrilor corpului did. primar că Ministerul Instrucțiunii în dorința de a aduce cât mai mare îmbunătățire manualelor didactice, face apel la cei ce se interesează de aceasta problemă, să se cerceteze cu deamănuntul toate manualele didactice și să semnaleze prin rapoarte personale ministdrului, toate erorile strecurate, bucățile incompatibile cu starea intelectuală a copiilor, toate pasagiile cari gignesc morala și simțul de demnitate al poporului român, precum și defectele tehnice de execuție. În baza constatărilor ce se vor face se va aviza la măsurile necesare de îmbunătățire în viitor. p. Ministru Petre Ghișescu, p. Dir. Gen. Indescifrabil.

Posturile rezervate învățătorilor din vechiul Regat

Ministerul Instr. Dir. Gen. a inv. primar cu No. 107834, din 19 August 1929 face cunoscut, că Ministerul prin Decizia No. 107334—1929, a hotărât ca învățătorii numiți în teritoriile alipite cu posturi rezervate și în vechiul Regat, cari au cerut transferarea și nu au fost transferați, sau nu au cerut-o dar totuși voiesc să-și reea postul rezervat în vechiul Regat, vor funcționa dela 1 Septemvrie 1929 la aceste posturi.

Posturile de învățători ce rămân libere în teritoriile alipite, prin trecerea învățătorilor la posturile din vechiul Regat se vor ocupa de învățătorii normaliști în mod provizoriu până se vor publica vacante și vor fi ocupate conform legii.

Zălau, la 30 August 1929.

Lege

pentru unificarea art. 224 din legea învățământului primar referitor la încadrarea membrilor Corpului didactic primar din teritoriile unite.

Art. unic. Art. 224 din legea învățământului primar din 1984 se modifică precum urmează :

Încadrările membrilor corpului didactic primar din teritoriile unite, făcute prin dispozițiunile ministeriale No. 112.791 și 118. 283 din 1921, înaintările obținute până la 1 Septembrie 1924, pe bază de examene, conform legii învățământului primar din vechiul Regat, precum și verificările făcute în baza art. 224 din legea învățământului primar din 1924, se confirmă ca legale,

Toți învățătorii, învățătoarele și conducătoarele de grădini de copii din teritoriile unite, numiți sub regimul legilor cari au guvernat acele provincii până la unire, fie că funcționează în teritoriile unite, fie în vechiul Regat, neîncadrați încă, se vor încadra după punerea în aplicare a legii de față precum urmează.

1. Dacă la Septembrie 1924 aveau trei ani de serviciu sau erau absolvenți ai școalelor normale cu 8 clase, aparținând seriei 1922 și 1923 ca definitiv.

2. Acei cari aveau șase ani de serviciu împliniți înaintați de gr. II.

3. Învățătorii cu 12 ani împliniți, ca învățători de gradul I.

Toți acei încadrați după aceasta lege se consideră încadrați pe ziua de 1 Septembrie 1924 și intră pe aceiași dată sub regimul legii organice a învățământului primar din 1924.

Normaliștii absolvenți din 1914 și anii următori, cari au fost mobilizați, vor fi încadrați socotindu-li-se timpul pentru încadrare, gradajie și pensiuine, dela data când aveau dreptul a fi numiți în învățământ.

Toate drepturile materiale ce decurg din aceste încadrări intră în vigoare dela 1 Ianuarie 1930.

Această lege s'a votat de Senat, în ședința dela 16 Iulie 1929 și s'a adoptat cu majoritate de șaptezeci și nouă voturi contra patru. Președinte, Traian Bratu. Secretar, R. Agliceriu.

revizor școlar:

I. Mango.

Comitetul școlar județean al jud. Sălaj

No. 2135—1929.

Fixarea prețului zilei de muncă

În legătură cu ord. nostru No. 1665—1927 și 202—1928, Vă aducem la cunoștință tuturor comitetelor de pe lângă școlile primare, că prețul zilei de muncă ce se va lua de bază la aplicarea amenzilor școlare conform art. 27 din lege și art. 49 din regulament s'a fixat din partea comitetului școlar județean pentru întreg județul în suma de 40 Lei și pe anul școlar 1929—1930.

Zălau, la 2 Septembrie 1929.

No. 2155—1929.

Cultura câmpului de exeperiență

Pentru executarea dispozițiilor art. 127 din regulamentul pentru aplicarea legii învăț. primar punem în vedere tuturor com. școl., ca în înțelegere cu învă. școalelor să stabilească schița și planul pentru cultura câmpului de experiență care se va înainta aci însoțită de un proces verbal în dublu exemplar spre aprobare cel mai târziu până la 15 Oct. 1929.

Zălau, la 2 Septembrie 1929.

No. 2154—1929.

Arendarea terenului școlar pe anul 1930

În vederea întocmirii bugetului pe exercițiul 1930, invităm toate comitetele școlare, ca cel mai târziu până la 10 Oct. 1929 să înainteze contractele de arendarea terenului școlar pe anul agricol 1930.

Contractele se vor înainta în dublu exemplar fiind însoțite de toate actele necesare, (copia procesului verbal de evaluare, cererile învăț. certificatul comunal despre pământul cel cultivă fiecare învăț.)

La arendarea terenului școlar se va observa strict aplicarea dispozițiilor art. 76 din lege, art. art. 127—1 8 din regulament și instr. date în Calauză, pag. 78—81.

Terenurile școlare ce nu se vor arenda membrilor corpului didactic și despre cari nu vor intra contracte până la termenul fixat mai sus, se vor arenda la particulari prin licitație publică.

Contractele intrate la verificare fără anexele recerute nu se vor lua în considerare ci vor fi considerate ca neintrate.

Comitetele cari nu au teren, vor înainta raport negativ. Zălau, la 2 Septemvrie 1929.

No. 1755—1929.

Excedentele gestiunilor din exercițiul 1928

(Continuare)

II.

Brăglez, Lei 441, Ciumești, L. 12745, Curtuișeni, L. 2998, Husia, L. 3020, Inău, L. 4402. Jibou, L. 3500, Lazuri, L. 3693, Marin, L. 3754, Mălădia, L. 55, Mânău, L. 1930, Meșențiu, L. 1006, Mocirla, L. 148, Motiș, L. 200, Moffinul Mare, L. 2976. Moffinul Mic, 20950, Năpradea Lei 2255, Nușfalău, Lei 2012. Noșig, L. 4000, Otomani, L. 1708, Odești, L. 6376, Orjița, Lei 4668, Păgaia, L. 14748, Păjal, L. 956, Peceiu, L. 9328, Pișcolt, L. 23866, Pereceiu L. 10794, Pir, L. 2914, Pirul nou, L. 1675, Portița L. 60. Hurez-Ponița, L. 537, Prodănești L. 6633, Rati, L. 7730, Resighea, L. 33680, Romita, L. 1505, Sălașig, L. 3008. Săuca, L. 2200, Sărvăzel, L. 1039. Santău, L. 11494, Sălăcea, L. 15819, Sâg, L. 463, Sâncraru-Eriu, L. 3450, Sârbi, Lei 695, Siciu, L. 1051, Sighetul-Silvaniei, L. 1488, Silvaș, Lei 4296, Săcășeni, L. 14389, Stâna, L. 231, Sudurău, L. 78, Supurul de sus, L. 14, Someș Odorhei, L. 2068, Someș-Guruslău, L. 100, Surduc, L. 1026, Șamșud, L. 6254, Șimian, 1732, Tămășești, L. 3190, Traniș, L. 176, Turbuța, Lei 263, Trestia, Lei 2477. Tiream, L. 30431, Țeghea, L. 3182, Țicău, L. 498, Unimăt, L. 5868. Vădurele, L. 10706, Vârșolț, L. 451, Zalnoc, L. 16853, Zăuan, L. 1203.

(Se va continua în N-rul viitor)

Punem în vedere din nou Comitetele școlare susmenționate, să contabilizeze aceste excedente în registrele de contabilitate ale comitetului, iar *chitanța oficială de vărsare se va înainta Comitetului școlar județean în termen de 15 zile, pentru a se putea face cuvenitele operațiuni,*

Comitetelor școlare publicate în partea I. al prezentului ordin, (și cari n'au chitanțele de vărsare) *li se acordă un ultim termen de 5 zile* după care d-ni președinții ai comitetelor respective se vor da în urmărire și constatări de către organele fiscale la plata excedentelor indicate în dreptul fiecărei comune.

Zălau, la 2 Septemvrie 1929.

No. 2140—1929.

*Procurarea cărților didactice și a materialului didactic
pentru elevi*

Ono. Inspectorat școlar cu ordinul No. 9216—1929 din 26 August 1929 a luat următoarele dispoziții:

Domnule Revizor, Avem onoare a Vă atrage atențiunea asupra dispozițiilor cuprinse în art. 73 din Regulament pentru aplicarea legii inv. primar privitoare la procurarea cărților didactice și materialului didactic necesar pentru elevi: Comitetele școlare sunt obligate să organizeze vânzarea cărților și materialului la școlari. Lista cu prețurile de vânzare, se va lipi în fie care clasă. Desfacerea se face prin învățători cari vor vărsa în comitet sumele încasate. Câștigul realizat va fi întrebuințat la ajutarea elevilor săraci cu cărți și cele necesare, Vă invităm să puneți în vedere membrilor corpului didactic, că au libertatea deplina a statori lista cărților și rechizitelor, pe cari trebuie să și le procure școlarii. Spre scopul acesta ei se vor întruni în conziliu, înainte de începerea anului școlar. Lista statorită în baza comunicărilor făcute de fie care, rămâne în vigoare în tot cursul anului școlar, numai astfel de cărți pot fi introduse cari sunt aprobate de Minister după nomele în vigoare, la stătorirea cărților învățătorii trebuie să procedeze cu mare atențiune, având în vedere exclusiv interesul învățământului, care este strâns legat de calitatea manualului didactic nici o ingerință în chestiunea alegerii cărților nu este îngăduită asupra învățătorilor din partea nimănui fie din partea neguțătorilor de cărți s'au agenților, fie din partea autorităților și a organelor de control. Învățătorii să refuze a primi dela librari sau agenți alte cărți decât cele alese și comandate de ei. Vă rugăm să controlați cu deosebită rigoare respectarea libertății de alegerea cărților didactice

și să semnalăți toate abuzurile ce s-ar încerca a se face. Organizarea vânzării cărților și materialului se va face sub patronajul comitetelor școlare județene, cari vor lua măsuri generale»

Punem în vedere tuturor comitetelor școlare executarea dispozițiilor de mai sus și procurarea cărților și materialului didactic necesar pentru toți elevii, rămânând răspunzăbili dnii președinți și secretari ai comitetelor în caz de neexecutare.

Comenzile la librării se vor face în numele comitetului școlar, cu adresa oficială semnată de președinte și secretarul comitetului.

Până la 20 Septembrie a. c. se vor raporta comitetului școlar județean executarea prezentului ordin, anexându-se în copie și comenzile făcute.

Președinte :

(ss) Dr. A. ACIU.

Contabil :

(ss) D. MĂRGINEANU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— **Ce școli normale se desființează.** După cum s'a anunțat, Min. Instr. a decis să micșoreze n-rul șc. norm. din țară fiindcă după ultimile date s'a constatat că avem mai mulți inv. decât posturi vacante în șc. primare. O parte din aceste școli se desființează integral iar altele se vor desființa treptat suprimându-li-se anual câte o cl. Sunt desființate integral dela 1 Sept. șc. norm. de fet din Dorohoi și Brașov și cele de băieți din Râmnicu-Sărat și Fălcieni. Se suprimă cl I-a dela

șc. norm. de băieți din Alexandri, Abrud, Satu-Mare, Călărași și Tecuci. Se suprimă cl. I-a la următoarele șc. norm. de fete Caracal, Slatina, Pitești, Râmnicu-Vâlcea, Botoșani și Chișinău (eparhială). Șc. norm. de fete din Beiuș și Șimleul-Silv. se transformă în șc. norm. pentru conducătoare de grădini de copii. Elevii și elevele dela șc. suprimate se vor repartiza la celelalte șc. norm. iar membrii corp. did. al acestor șc. vor face cereri de transferare.

Asociația Invățătorilor din jud Sălaj.

Nr. 58—1929.

Circulară.

Domnilor Colegi.

Nu numai noi, prin Circularul Nr. 21—1939, dar și Revi-zoratul școl. cu ordinul Nr. 2568—1928, Va cerut raportul refe-ritor la greutățile ce le întâmpinați cu ocazia ridicării salariilor lunare.

Cu regret constatăm însă, că asemenea rapoarte nu s'au făcut.

Acum iar ni se aduce spre știre, că mulți dintre Colegi numai atunci își pot ridica leafa, dacă fac „cinsto“ percepătorului, adecă plătesc „bacșișul“ de 100—150 lei. (Un inv. a plătit 500 lei bacșiș).

Cum astfel de porniri nu se pot tolera, rugăm stăruitor pe ficcare dn. Coleg, ca să ne raporteze asemenea cazuri, ca adu-nând date concrete, să putem face intervențiile necesare la forurile în drept pentru curmarea a astfel de anomalii insoportabile și condamnabile.

Șimleul-Silvaniei, la 18 August 1929.

Președinte :
ss. SIMION OROS.

Secretar :
ss. V. LOBONȚIU.

Proces verbal

Dresat în adunarea generală a Asociației Invățătorilor din jud. Sălaj, ținută în Zălau, sala prefecturii județului, în ziua de 20 Iulie 1929.

Președinte, SIMION OROS.

Secretar, D. ALUNAR.

Prezenți membrii Asociației în număr de peste 200 persoane, Apoi dnii Dr. Alexandru Aciu prefect jud, Pompiliu Dan Lasp. școlar regional, Ioan Mango rev. școl. jud. Dumitru Mărgineanu și Augustin Creșpai s. rev. școl, Vasile Cloaje primarul orașului, Cornel Pop directorul școliei normale din Zălau, ș. a.

Ș E D I N Ț A I.

1. La ora 10 fix a. m. președintele Asoc. Inv din jud. Sălaj dl. Simion Oros deschide adunarea gen. printr'un discurs prin care arată rolul important al învățătorului în marea ofensivă culturală, atât în școală cât și afară de școală, Scoate în relief lipsa de solidaritate a membrilor, fără de care ori ce acțiune se reasumează la svârcoliri numai fără nici un produs real.

Garanția viitorului națiunilor stă în cultura lor. Popoarele sunt cași padurile ce se refac de jos și nu de sus, deaceia trebuie a contribui mai înainte de toate la ridicarea școlii primare.

Școala noastră nu este școală ideală, căci învățătorii ei sunt apăsați ca niște meseriași. Arată că școlile primare sunt lipsite de materialul didactic necesar; programa analitică nu se potrivește nici calitativ cu respectiva clasă; multe edificii școlare sivesc alte scopuri străine; obligativitatea școlară nu se execută; amenzile nu se încasează etc.

Chiamă la muncă comună pe toți aceia cari sunt în ori ce legătură cu școala, ca munca culturală să fie cât mai desăvârșită.

Salută pe prefectul județului ca pe reprezentantul guvernului, pe inspectorul școlar ca pe reprezentantul Min. Inctr. și al Inspectoratului, pe șefii școlari județeni, pe primarul orașului etc. și declară adunarea deschisă.

Ad. 1. Adunarea generală ia act cu aprobare de cuprinsul discursului de deschidero aplăudând lung la adresa președintelui și al tuturor factorilor culturali cari sunt prezenți.

2. Având în vedere că în ziua de azi 20 Iulie a. c. se împlinesc 2 ani dela decedarea marelui Rege Ferdinand I., președintele dă cuvânt, iar dl. Ioan Gozman directorul școlii primare de stat din Zălău printr'un discurs bogat în idei arată importanța acestei zile, arătând faptele vitejești ale celui mai viteaz Rege Ferdinand I., făuritorul României Mari, Tot atunci urmează mulți ani M. S. Regelui Mihai I. Inaltei Regențe și Guvernului, rugând pe Prefectul județului ca să binevoiască a transmite celor anintiți sentimentele de stimă, loialitate și supunere ale învățătorilor din județul Sălaj.

Ad. 2. Discursul de comemoare asistența îl ascultă stând în picioare, iar la ora 11 a. m. membrii prezenți iau parte la parastasul servit pentru repausul sufletului fostului Rege Ferdinand I.

3. După acest act de pietate, prefectul județului dl. Dr Alex. Aciu mulțumește adunării pentru devotamentul manifestat față de Dinastic și Guvorn și salută adunarea în numele județului pe care îl reprezintă

Dl. inspector școlar Pompiliu Dan răspunzând la salutul președintelui, arată rezultatele obținute în învățământul primar din acest județ, față de rezultatul din alte județe. Face asemănare între jud. Sălaj și Dolj fiind acest din urmă mai mare decât al nostru, unde în cursul anului școlar 1928—1929 abia în 7 școli primare s'a făcut examen de absolvire pânăcând în jud. Sălaj au absolvat cl. VII. elevi alor 70 școli, care împrejurare confirmă activitatea conștie a învățătorilor Sălăjeni. Arată că politica școlară în trecut a fost greșită în acest județ de frontieră, deoarece în multe orașe localurile școlare au fost ocupate spre alte scopuri de alte școli. Romanizarea se poate face numai prin școala primară și nu prin școlile secundare. Invităm Corpul Did. primar ca să impună limba românească nu numai în școală ci și în viața socială față de minorități. Atrago atenția Corp. did asupra „Gazetei de Vest“ care a apărut cu începerea dela 15 Iulie a. c. în Oradia ca cotidian, având monirea să apere orice manifestație românească și să stingherească loviturile îndreptate spre noi de dușmanii țării și ai învățământului nostru.

Ad. 3 Președintele mulțumește pentru sincerile aprecieri, iar adunarea aplaudă

4. Se intră în ordinea de zi.

Pentru verificarea procesului verbal al ședințelor adunării se propune o comisie constatătoare din dnii: Traian Viteazu, Iosif Moldovan și Dumitru Pop membrii.

Ad. 4. Se ia act cu aprobare.

5. Urmază raportul general al comitetului central.

a) Dl. Dumitru Alunar secretar general cetește raportul despre activitatea Secției, a biroului central, a comitetului și al subsecțiilor, din care se poate afla că Secția a lucrat în toate direcțiile posibile. Dar arată și lipsa de solidaritate și neinteres în chestiunile mari cum Căminul Învățătorilor, Banca Inv. etc. cari nu sau putut înființa din cauza unei nepăsări condamnabile a membrilor. Cere pentru viitor mai multă unire, căci în unire e putere. (Raportul gen. publicat în Revista of. „Școala Noastră“ No. 13 din 1 Iulie 1929).

b) Dl. Cassar general Iuliu Cărpineanu arată starea cassei. Din raport se află că situația cassei din ani 1919—1926 nu e clară, nu s-au făcut dări de seamă amănunțite nici despre încasări nici despre cheltueli, restanțele sunt mari. Taxele sau încasat integral numai de pe anul 1927. Pe anii 1928 și 1929 însă nu s-a încasat nimic încă, în schimb cheltuelile s-au făcut și pe acești ani, dar din încasările anului 1927. Contul de gestiune se încheie cu 15 Iulie 1929 la Venituri cu Lei: 52513 b. 75, iar la Cheltueli cu Lei: 37910. Excedentul bugetar face Lei 14603 b. 75.

Fondul Căminului Învățătorilor: Depuneri 20301, pretenziuni pentru broșura dlui E. Pocola Lei 4446. În total Lei 24747.

Fondul Ioan Pop Reteganul Lei 108 b. 98.

Ad. 5 a. b. Spre știre.

6. Se trece la alegerea comisiunilor pentru verificarea raportului general al comitetului și cassei.

a) Se propune pentru raportul general dnii: Nicolae Căprar, Alexandru Pop, Emil Sărbu.

b.) Pentru raportul asupra cassei dnii; Știrbu Ioan, Rusu Grigorie (Carăi) și Russu Grigorie (Cig).

c) Pentru fonduri dnii: Precup Victor, Silaghi Traian și Vălean P. Vasile.

Ad. 6. Spre știre și aprobare.

7. La invitarea președintelui, dl Cornel Pop directorul școlii normale de băieți din Zălau își ține conferința: «*Moștenirea însușirilor trupești și sufletești*». Arată în culori vii cari sunt acele momente cari influențează asupra vieții sufletești a omului. Astfel moștenirea directă, care nicicând nu este într-o formă de la ambii părinți; moștenirea alternativă, când băiatul moștenește calitățile mamei și invers; și când copilul moștenește calități morale sau chiar corporale, cari influențează mult însușirile spirituale.

Ad. 7. Președintele mulțumește dlui Cornel Pop pentru conferința atât de bogată în idei și argumente, iar adunarea aplaudă.

8. Urmează conferința a doua a dlui Ioan Cleja din Carăi tratând despre „*Solidaritatea în muncă și organizarea noastră profesională*“. În aceasta conferință arată autorul necesitatea: 1) a unui organ de publicitate profesional independent, 2) a unui cămin al învățătorilor, 3) a unei societăți de înmormântare, 4) a unei bănci învățărești, 5) și a sanatoriilor.

Ad. 8. Asistența asculă conferința cu o deosebită atențiune, iar conferențiarul este răsplătit cu îndelungi aplauze.

La ora 2 p. m. prima ședință a adunării generale se ridică, urmând banchetul.

d. m. s.

Președinte :
ss. SIMION OROS.

Secretar :
ss. DUMITRU ALUNAR

Cetit și verificat de noi :

ss. TRAIAN VITEAZU.

ss. IOSIF MOLDOVAN.

ss. DUMITRU POP.

Ș E D I N Ț A II.

Vicepreședintele Dl. Ioan Matei deschide ședința a doua la ora 4 și $\frac{1}{2}$ și invită pe dl. Gavril Hoblea Valea lui Mihai ca să-și țină conferința anunțată.

Conferențiarul dezvoltă subiectul: „*Învățătorul ca element conducător al satelor*“. Arată că prima condiție a învățătorului ca să poată fi element conducător este conduita lui atât socială cât și morală, dar tot atunci trebuie să aibă o conduită socială economică morală și soția de învățător. Ca educator, învățătorul trebuie să fie la culmea chemării sale. Patriotismul lui trebuie să fie de model în fața țaranului și să nu să poată discuta. Intre orice împrejurări, învățătorul trebuie să fie model în satul lui și ca econom, în aceasta privință aducând ca exemplu statele cu rol mai slab decât al nostru dar cu o recoltă superioară față de a noastră. Apoi învățătorul trebuie să întrunească în miniatură toate științele de cari are nevoie țaranul, ca la timpul său să-i poată fi întrajutor. În sfârșit amintește de echipe cercetășești la formarea cărora primul și cel mai însemnat rol îl are învățătorul.

Ad. 9. Conferința este bine apreciată de către auditor și răsplătită cu aplauze.

10. Se trece la desbaterea și aprobarea proiectului de statute a Secției, cari se discută pe capitole. Raportor dl. Teodor Boșca -- Carăi.

CAP. I.

Petru Tulbure cere a se trece în proiect, ca sediul Asociației să fie la reședința județului.

Nu se admite.

CAP. II.

Petru Tulbure cere să nu fie trecut în statute ca revistă oficială a Asociației „Învățătorul“.

Propunerea nu se primește.

CAP. III

Se primește fără obiecțiune.

CAP. IV.

Se primește cu amendamentele propuse de dl. inspector P. Dan și Ioan Cleja trecute în textul proiectului.

CAP. V.

Se primește fără schimbare.

CAP. VI—VII

Se primesc cu amendamentele propuse de dl. inspector, P. Dan, trecute la art. respectivi.

Ad. 10. Proiectul de statute cu amendamentele propuse și trecute la art. respectivi, adunarea generală îl primește în unanimitatea voturilor și-l aprobă, lăsând presiului se purceadă mai departe pentru aprobarea lui din partea forurilor în drept superioare.

Totodată, având în vedere concursul prețios a distinsului avocat dl. Dr. Alexandru Zeno Gheție din Zălau cu alcătuirea și stilizarea proiectului de statute: adunarea generală apreciind acest concurs îi votează mulțumită protocolară și îl alege ca iuriconsult al Asociației cu drepturile stipulate în statutele acum aprobate.

11. Președintele Simion Oros invită pe raportorii comisiunilor esmise pentru cenzurarea raportului gen. al comitetului, scrutarea cassei și al fondurilor, ca să-și facă darea de seamă asupra celor constatate.

a) dl. Căprar Nicolaie referentul comisiunii pentru raportul gen. al comitetului asupra activității Secției făcând o scurtă dare

de seamă, prin care scoate la relief seriozitatea și conștiențiozitatea cari au caracterizat prezidiul și comitetul în acțiunile întreprinse, infierând totatunci nepăsarea acelor membrii cari nu dat atențiunea cuvenită deselor chemări la datorie a prezidiului și comitetului, propune ca, adunarea generală :

1) Se ia act cu aprobare de întreg cuprinsul raportului general al comitetului central ratificând toate deciziunile ce a luat acesta dela ultima adunare generală.

2) Se deie espreșiune durerii sale pentru pierderea membrilor decedați prin ridicare.

b) Dl Grigorie Rusu-Cig, referentul comisiunilor unite pentru cassă și fonduri, face o dare de seamă, amănunțită asupra celor constatate. Din acest raport se află că taxele de membru către Asociație nu sau încassat decât numai pe anul 1927 în sumă de 46400 lei, pe anul 1928 și 1929 nu sa încassat decât dela un număr disparent de membrii. Inșă cheltueli sau făcut și pe anii aceștia, căci fără de cheltueli Asociația nu putea să funcționeze. O anomalie este că situația cassei pe anii 1926 și până la anul 1919 retroactiv nu este clară. Din jurnalul principal de cassă nu se poate afla exact intrările și eșirile și fiind multe restante nu se poate constata cari dintre membrii au rămas și sunt în restanță cu taxa. Subliniază că actualul comitet în două ședințe sa ocupat deja cu clarificarea cassei pe timpul amintit, dar având în vedere împrejurarea că numai dela trei subsecții sau primit rapoartele cerute clarificarea situației n'a putut fi terminată pentru accasta adunare generală, rămânând deci în sarcina viitorului comitet aranjarea definitivă a situației.

In consecință propune ca actualul prezidiu și comitet să fie menținuți și pentru viitor cu obligământul ca să facă o revizie minuțioasă a jurnalelor de cassă din anul 1919 începând, iar pe baza constatărilor să facă o dare de seamă generală pe timpul dela 1 Ianuarie 1919 până la 31 Decemvrie 1929 care cont de gestiune să fie supus spre verificare proximei adunări generale. Cassierii subsecțiilor sub răspundere materială să fie obligați a inainta conturile de gestiune ale lor justificate de fiecare an separat de pe tot timpul amintit, iar față de membrii în restanță prezidiul să purceadă, la caz de nevoie, și pe cale judecătorească fără nici o întârziere.

Fondurile: Căminul Invățătorilor și Ioan Pop Reteganul comisia lea aflat în perfectă ordine.

Ad. 11 b) spre știre.

În conformitate cu propunerea făcută de către comisie prin referentul ei, adunarea generală în unanimitate menține biroul central și comitetul până când acesta va clarifica situația casei și o va aduce în ordine, cu începerea dela anul 1919.

Contul de gestiune pe timpul dela 1 Ianuarie 1919 până la 31 Decembrie 1929, întocmit pe baza actelor justificative ce vor intra dela subsecției îl va prezenta spre aprobare viitoarei adunări generale.

Față de restanții prezidiul va purcede conform propunerii făcute de comisie.

12. Având în vedere deciziunea dela p. 11 b) din acest proces verbal.

Ad. 12. Adunarea generală ia dela ordinea zilei alegerea biroului și al comitetului central, fiind considerat actualul birou și comitet ca reales până la clarificarea situației casei.

13. Propuneri.

DI. Ioan Cleja referentul propunerilor intrate pentru adunarea generală după ce acelea au trecut prin ședința comitetului central, le prezintă pentru a fi discutate și soluționate, precum urmează :

a) Andrei Sabou — Acaș prin o adresă către colegii din județ aduce pe tapet ideea editării unui cotidian independent al tuturor învățătorilor care se apară în București, pentru susținerea pe cale ziaristică a doleanțelor juste ale învățătorilor, iar până la apariția susziselui ziar să se dea reparație „Gazetei Învățătorilor“ fost gazetă locală de sub redacția președintelui Simion Oros.

Ad. 13 a) După mai multe discuțiuni pro și contra, luând cuvânt și dnii Ioan Mango și Pompiliu Dan insp. școl. ideea se primește în principiu.

b) Nicolae Corăciu din Chereuș face apel către învățători pentru a veni în ajutor colegului Bob Mihaiu în vârstă de 83 ani, cu o familie de 6 membrii și o pensie lunară de 562 lei, cerând a se face o colectă pentru a ise clădi un mic adăpost pe lotul primit dela reforma agrară.

Ad. 13 b) Propunerea se primește lăsându-se prezidiului a purcede în conformitate cu hotărârea com. centr. adusă în chestie în ședința din 19 Iulie a. c. p. 4) 24—1929—2.

c) Subsecția Crasna prin propunerea dlui Nicolae Căprar

cere ca forurile noastre profesionale în drept să întrevină la Ministrul Instr. pentru anularea ordinului No. 47.125—1929 referitor la constatarea dreptului la concediu a învățătorului, solicitat fiind acesta să plătească o taxă de vizită medicală de 200 lei prin care ordin nu se respectă Art. 262, 267, 269 resp. 264 din Regulament.

Ad. 13 c) Se ia act cu aprobare însărcinat fiind prezidiul cu executarea.

d) Subsecția plasei Valea lui Mihai prin procesul verbal din adunarea de primăvară a anului în curs propune ca învățătorii Alexandru Damian și Anton Tomoiaga retrași în penzie să fie numiți membrii onorari ai subsecției pentru munca cu zel depusă în învățământ.

Ad 13 d) Se ia act cu aprobare, observând că drepturile Asociației privitoare la recunoașterea meritului membrilor sunt stipulate în proiectul de statute aprobat în ședința de față, căroră presidiul se va conforma în viitor.

e) Subsecția Carăi cere ca toți învățătorii eșiți la penzie să fie sărbătoriți în cadrul adunării gen. a Asociației.

Ad. 13 e) Se ia act cu observarea dispozițiilor referitoare din statute.

f) Gheorghe Hobjilă — Cristelec propune ca partea legii școlare referitoare la durata cursurilor să se modifice în modul următor: Cursurile să se încerpă la 1 Octomvrie, să se termine la 10 Maiu. Vacanța Crăciunului să se reducă la 4 zile, iar cea a Paștelui la 6 zile.

Ad. 13 f) Se ia act, având presidiul însărcinarea a face pașii necesari pe calea ierarchiei profesionale pentru realizarea acestui deziderat.

g) Florian Meteș — Poptelec propune ca învățătorii cu diplomă primită cu terminarea alor 7—8 clase normale să fie scutiți de orice examene și să fie înaintați automat. Soțiilor de inv. să li-se deee carnete ca la bărbați, cu drept de călătorii nelimitat, pentru a putea călători cu bilet de cl. inferioară în proxima cl. superioară pe C. F. R. — Salariile să se achite la prima fiecărei luni cu carnet și nu pe state. — Timpul servit în război să se recunoască dublu, acordându-se gradatja militară și învățătorilor din provinciile unite.

Ad. 13 g) se primește.

h) Asociația Inv. Români din Ardeal prin hârtia No. 38—

1929 cere incasarea taxelor restante și hotărârea unei noi cotații în care se între și abonamentul pentru revista „Invățătorul” Comitetul în ședința din 19 l. c. ia act de cererea menționată statorind cotația anuală în suma de 150 lei, din care 50 lei trec la Asoc. Inv. Rom. Ardeleni Cluj pentru buletinul oficial al ei, care se va trimite gratuit fiecărui membru. Din restul de 100 lei 10% va trece tot la numita Asociație Cluj, iar restul de 90% va rămâne pentru Asoc. jud. conform prevederilor Cap III. Art. 15 din Statute.

Ad. 13 h) Se ia act cu aprobare.

i) Să se ceară de către Asociația jud. a inv. ca să se redeie învățământului primar toate acelea localuri de școale cari au fost răpitate dela acest învățământ, pentru a fi transformate în școli secundare, profesionale sau internate.

Ad. 13 i) Se ia act cu aprobare.

j. Inspectorul școlar dl. Pompiliu Dan propune să se ceară prin organizațiile profesionale inv. schimbarea Art. 161 din legea inv. primar ca cheltuelile materiale ale școalelor v. ms. și administrațiile comunale.

Ad. 13 j) Se ia act cu aprobare.

k) Insp. școl. dl. P. Dan face apel către învățători și-i invită stăruitor a se face membrii la Casa de credit și Economii a Corpului Didactic pentru de a se putea înființa la Oradia o filială, iar la Zălau o agentură a acestei Case. Atrage atenția inv. asupra ord. Min. Instr. No. 57.310—1929 trimis tuturor școalelor din țară.

Ad. 13 k) Spre știre.

l.) Se propune iar.

Ad. 13 l) Adunarea generală aprobă a se trimite următoarele două adrese omagiale:

1. D-lui Iuliu Maniu, prim ministru

București.

Invățătorii jud. Sălaj intruniți în Congres la Zălau trimit Excelenței Voastre Celui mai distins fiu al acestui județ, salutul lor omagial și plin de admirațiune.

2. D-lui Nicolae Costăchescu. Ministrul Instrucțiunii

București.

Congresul înv. din jud. Sălaj întruniți la Zălau trimite Excelenței Voastre salutul să omagial și plin de speranțe pentru viitorul școlii primare și a slujitorilor ei

14. Privitor la fixarea locului și termenului pentru viitoarea adunare generală.

Ad. 14. Se încredințează comitetul central.

Nefiind alte agende la ordinea zilei, președintele după un discurs de închiere, în care mulțumește tuturor celor care au contribuit efectiv la lucrările adunării generale precum și membrilor prezenți întruniți într'un număr atât de impunător, la orele 9 seara declară adunarea generală de încheisă.

d. m. s.

Președinte:

ss. SIMION OROS.

Secretar:

ss. DUMITRU ALUNAR.

Cetit și verificat de noi:

ss. TRAIAN VITEAZU.

ss. IOSIF MOLDOVAN.

ss. DUMITRU POP.

